

**VALPOVAČKA ŽUPA U FRANJEVAČKIM ZAPISIMA
1739. – 1787.**

**ZAPISNIK FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U NAŠICAMA
Knjiga I.**

Priređivači: Kritičko izdanje i prijevod Šime Demo; Maja Rupnik – Matasović; Tamara Tvrtković;
Transkripcija, Leksikon, dodaci i kazala Milan Vrbanus
Našice – Slavonski Brod – Zagreb

Izdavači: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje,
Zavičajni muzej Našice

Franjevački samostan sv. Antuna Padovanskog u Našicama
Grad Našice

Glavni i odgovorni urednici: Tamara Tvrtković, Milan Vrbanus

Uredništvo: Mato Artuković, Silvija Lučevnjak, Dragutin Bedeničić, Krešimir Žagar, Stjepan
Matković

Recenzenti: Dr.sc. Stanko Andrić, Prof.dr Mijo Korade

Lektorica: Marija Pepelko

ZAPISNIK
Franjevačkog samostana u Našicama
knjiga I. (1739. – 1787.)

I zmeđu vrlo gustih šuma smješteno je ovo naselje po imenu Našice. Priča se da je to nekad bio vrlo veliki grad, ali se i / danas /, zbog mnogobrojnih ratova, na ovom mjestu može vidjeti jedva pedesetak kuća. Na zapadnom ulazu u naselje osnovan je još 1373. godine naš samostan. Nedaleko od ovog samostana, u smjeru Požege, vidljivi su temelji starog samostana redovnica Klarisa; Oko pet stotina koraka od tog našeg samostana u smjeru Osijeka postoji do danas sačuvana vrlo velika crkva Presvetom Trojstvu.

Na daljini od pet stotinaq koraka na sjever, ujednoj veoma ljpkoj dolini nalazi se rijeka vrlo bogata ribom. Zemaljski gospodar ovog mjesta je preuzvišeni gospodin grof de Oduyer a diecezanski je gospodar, presvjetli gospodin biskup zagrebački.

Samostan ima jedan klaustar i dvije stare spavaonice, a u njemu su se našla braća 1712. godine, zahvaljujući milodarima pobožnih dobročinitelja, na zapadnoj strani od temelja do krova podigla treće krilo preostalim vinskih podrumom, blagovaonicom, kuhinjom i vrlo pristojnim izbama na katu. Iako krilo s južne strane nije u istom obliku, ipak još postoji od vremena osnutka. Naši su obnovili krilo s istočne strane 1708. godine gotovo iz temelja. U ovom samostanu najprije je utemeljen studij filozofije 1725. godine pod vodstvom lektora, poštovanog oca Josipa Batinića. Uobičajeno se u ovom samostanu broj redovnika kreće oko 40 zajednos časnim župnicima podložnim istom samostanu. Novicijat je utemeljen od osnutka /p.2./ spomenutog samostana i traje s prekidima do dana današnjega.

Lijep zvonik kojise uzdiže u visinu sagradili su 1714. godine prečasni oci ovog samostana od samostanskog milodara; a crkva ovog samostana, podignuta je u davnini, također je sagrađena, bila posvećena sv. Anunu Padovanskome. Posvećenje / obnovljene / crkve obavio je 14. rujna 1707. presvjetli i prečasni gospodin Marin Brajković, zagrebački biskup. Crkva ima sedam oltara, a veliki je posvećen sv. Antunu Padovanskom i prikazuje čudesnu sliku istog sveca, koju je s najvećim umijećem naslikao u Italiji neki znameniti slikar i koja je ovamo dopremljena (...), a ukrašena je mnogim zapisima o zavjetovanjima i mnogim prinijetim zavjetnim darovima. A veliko mnoštvo ljudi je osobito pohodi na blagdan istoga sveca. Sa strane evanđelja prvi je oltar sv. Josipa, druga je nedavno sagrađena, vrlo lijepo ukrašena kapela Blažene Djevice Marije. Poslije nje je još jedna kapela Krista Gospodina vezanog za stup. Sa strane poslanice prva je uz sakristiju kapela Presvetog Raspela, druga sv. Franje, a treća sv. Ivana Krstitelja. U ovoj crkvi u svetištu iza velikog oltara (a tada je svetište bilo na tlu velikog oltara) leži sahranjen prečasni gospodin brat Nikola iz Olova, bosanski biskup. On je, pošto su ga razbojnici ubili 1701. godine u Đakovu (jer je ondje bilo biskupsko sjedište), prebačen u Našice i, premda je dugo ostao nepokopan, ipak je sahranjen bez ikakva oštećenja i neugodna zadaha, kako je vidljivo iz svjedočanstva dužnosnika i carskih vojnika koji su pratili sprovod, a koje visi iznad njegova kipa pričvršćenog na zid. Osim toga, naši su oci opremili sakristiju ove crkve svetim posuđem, kako srebrnim tako i običnim, a jednako tako i priločno sjajnom misnom odjećom. Među svim ostalim ocima glavnu je brigu o opremanju crkve vodio mnogopoštovani otac Marko Bulajić, bivši provincijal koji se pobrinuo vlastitim trudom i nastojanjem da se ova crkva obilato snabdije opremom iz raznih krajeva, a osobito iz Italije. Ovdje u Našicama, a jednako tako i u Velikoj, za cijelo vrijeme turske vladavine postojao je amostan Male braće opservanata Franjevačke provincije Bosne Srebrene pod upravom gvardijana. U drugim mjestima (...) naše provincije boravili su u rezidencijama, ili kao župnici (...).

- 1719.** Na drugoj kapitularnoj skupštini održanoj u samostanu sv. Antuna u Našicama 18. lipnja za gvardijana istog samostana postavljen je i potvrđen velečasni otac Franjo Barčalić koji se pobrinuo da se podigne od temelja do krova kapela u čast Blažene Djevice Marije.

1720. Na kapitulu održanom na Visovcu (samostan na otoku na putu za Skradin) 17. lipnja za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama potvrđen je za treću godinu velečasni otac Franjo Barčalić.
1721. Na prvoj kapiularnoj skupštini održanoj 1. srpnja u Zaostrogu za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama postavljen je velečasni otac Blaž iz Broda.
1722. Na drugoj kapiularnoj skupštini održanoj 31. svibnja u samostanu sv. Augustina u Velikoj za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama postavljen je otac Franjo Barčalić. On se iste godine pobrinuo da se zasadi prostran vinograd i pribavio je samostanu (...) područje ispod vinograda za 50 misa.
1723. Na kapitulu održanom 7 studenog u Požegi u samostanu Duha Svetog za samostan sv. Antuna u Našicama potvrđen je velečasni otac Franjo Barčalić.
1724. Na prvoj kapiularnoj skupštini održanoj 1. kolovoza u samostanu sv. Marije na Visovcu za samostan sv. Antuna u Našicama potvrđen je velečasni otac Franjo Barčalić.
1725. Na kapiularnoj skupštini održanoj u samostanu Presvetog Trojstva u Brodu, za gvardijana samostana sv. Anuna u Našicama izabran je velečasni otac Antun Bačić. On se na gvardijanskoj dužnosti pobrinuo da se 1726. sagradi otmjena propovjedaonica.
1726. Na kapitulu održanom 24. lipnja u Našicama u samostanu sv. Antuna za provincijala je izabran mnogopoštovani otac Pavao Nikolić iz Šibenika. Pod predsjedanjem velečasnog oca Jeronima Filipovića, generalnog lektora, za kustoda provincije potvrđen je velečasni otac Matija Delivić, a za gvardijana velečasni otac Antun Bačić koji se pobrinuo da se iste godine dovrše stolarski radovi na oltaru u kapeli Blažene Djevice Marije.
1727. Na prvoj kapiularnoj skupštini održanoj 12 kolovoza u samostanu sv. Ivana Kapistrana u Iloku za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama postavljen je velečasni otac Blaž iz Boda.
1728. Dana 24. lipnja u samostanu sv. Augustina i Velikoj održana je druga kapiularna skupština i za gvardijana našičkog samostana postavljen je velečasni otac Petar iz Morovića, osobito poticajan, vrlo snažnom revnošću prema samostanu. Dvije godine prije dolaska Petra iz Morovića / za gvardijana / preuzvišeni general, grof Oduyer uzeo je svojom voljom, dakako, kao zemaljski gospodar od spomenutog samostana dvije livade koje se u narodu nazivaju Gvardijanica i Voštari: 1728. izdao je ukaz prema kojem je vratio samostanu livadu zvanu Gvardijanica, a za sebe zadržao livadu Voštari. Jednako tako, u doba svojeg gvardijanata / Petar iz Moovića / je nabavio srebrnu kadionicu s lađicom. Ujedno i šest antipendija za oltar od nekakve kože, nanovo oslikanih zlatnom i srebrnom bojom.
1729. Na kapitulu održanom u rezidenciji Ćuntić, gdje je za provincijala izabran mnogopoštovani otac Ivan Stražemanac, za kustoda je potvrđen velečasni otac Andrija Barišić, za definitore velečasni oci Juraj Ivanović, Luka Čijalić, Jeronim Labudić i Petar iz Osijeka, a za gvardijana našičkog samostana velečasni otac Petar iz Morovića. Za vrijeme njegova gvardijanata u novoj kapli Bležene Djevice Marije nabavljeni su, oslikani i pozlaćeni kipovi velikog oltara spomenute kapele: ovi su kipovi bili dovršeni milodarom za spomenutu kapelu, a taj milodar nije bio sastavni dio samstanskog milodara. A ista godine dobar katolik po imenu Nikolac dao gore imenovanom velečasnom ocu gvardijanu 200 funti za nabavku srebrne svjetiljke i za njezino postavljenje u spomenutoj kapeli, a nju je isti velečasni otac gvardijan i nabavio. Zbog molbe spomenutog časnog oca gvardijana u vezi s povlaštenim oltarom, iskazane pred dijecezanskim biskupom a koji je želeći toj molbi udovoljiti, odredio da bude na snazi da se, na velikome oltaru sv. Antuna Padovanskog u franjevačkoj crkvi u Našicama, koji je trajno povlašten, mise odsad služe bilo u kojem tjednu u godini, ali samo utorkom, na način kakav je prije utvrđen. I to je njima od nas dopušteno. U Našicama, 13. lipnja 1730. Juraj Branjug, biskup zagrebački, vlastoručno.

- 1730.** Na prvoj kapitularnoj skupštini održanoj u Sinju za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama postavljen je velečasni otac Stjepan iz Pečuha. Za vrijeme svoga gvardijanata on je dovršio kapelu Blažene Djevice Marije, i iz stare male kapele u tu je novu prenesen kip Blažene Djevice Marije. Spomenuti velečasni otac gvardijan umro je 1731. za vrijeme obnašanja gvardijanata, a na njegovo mjesto za poglavara samostana je došao poštovani otac Jakov Matijević, vikar, kao predsjedavajući.
- 1731.** 27 svibnja na drugoj kapitularnoj skupštini održanoj na Visovcu za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama izabran je velečasni otac Jakov Matijević: taj se otac pobrinuo da se sagrade dva vrlo prikladna sjenika, tri staje za stoku i bunar u blizini alodija, isto tako se pobrinuo za vrlo lijep plašt za sakristiju i također za spremište vrčeva.
- 1732.** 24. kolovoza kapitularna skupština održana je u Brodu u samostanu Presvetog Trojstva i / za gvardijana / samostana sv. Antuna u Našicama izabran je velečasni otac Jakov Matijević.
- 1733.** 25. srpnja održana je prva skupština na Visovcu na kojoj je za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama izabran velečasni otac Stjepan Stanković.
- 1734.** 17. listopada u Brodu je održana druga skupština na kojoj je za gvardijana samostana sv. Antuna izabran velečasni otac Augustin Blažević.
- 1735.** 9. srpnja u samostanu svetih Filipa i Jakova u Vukovaru, mnogopoštovani otac Kajetan iz l' Aquile, kao izvanredni povjerenik, obznanio je papinski nalog o postavljanju cijelog defnitorija, a tada je, naime za provincijala postavljen mnogopštovani otac Luka Karagić, za kustosa velečasni otac Filip iz Očevije, za defnitore Lovro iz Budima, Stjepan Vilov, Antun Bibić i Bonaventura Marija Mečić iz Požege. A za gvardijana našičkog samostana časni defnitorij izabrao je velečasnog oca Antuna Bačića. Ovaj je otac brižnom ljubavlju i gorućom željom radio i radi na dobrobit ovoga samostana, a uz pomoć Blažene Djevice Marije koja je njegova zagovonica kod svojeg sina jednica, radit će i u buduće mnoga dobra djela. A među djelima vrijednim pamćenja spomenut ću željeznu ogradu za koju se pobrinuo vlastitom marljivošću i nastojanjem da na čudesan način bude postavljena ispred kapele Blažene Nebeske Kraljice. Pobrinuo se i za dvije svečane misnice crvene boje s pripadajućim haljinama i plaštevima.
- 1736.** 1. srpnja održana je prva kapitularna skupština u samostanu sv. Antuna u Našicama, na kojoj je za gvardijana izabran velečasni otac Andrija iz Seone.
- 1737.** 24. lipnja u iločkom amostanu održana je druga kapitularna skupština na kojoj je za gvardijana našičkog samostana potvrđen velečasni otac Andrija iz Seone.
- 1738.** 8. lipnja održan je kapitul u samostanu u Baču, na kojem je za provincijala izabran mnogopoštovani otac Ivan iz Srijema, za kustoda mnogopoštovani otac Luka Karagić, za defnitore velečasni oci Pavao Dragojlović (ili Dragičević), Antun Bulatović, Petar iz Morovića i Andrija Benačić. Za našičkog gvardijana potvrđen je velečasni otac Andrija iz Seone.
- 1739.** održana je prva kapitularna skupština u samostanu sv. Augustina u Velikoj, na kojoj je za gvardijana ovog samostana izabran velečasni otac Josip Mahić. Te se godine počela širiti smrtonosna kuga po Kraljevstvu Ugarske i Slavonije i po drugim susjednim krajevima sve do 1741. godine.

1740. Druga kapitularna skupština održana je u Brodu u samostanu Presvetog Trojstva, i na toj je isti sc. Mihić potvrđen za gvardijana. Povjerenik je bio mnogopoštovani otac Ivan Stražemanac, provincijal Provincije.
1741. održan je kapitul u ovom samostanu sv. Antuna Padovanskog u Našicama na kojem je za provincijala izabran mnogopoštovani otac Filip iz Očevije. Kustod je bio velečasni otac Antun Bačić. Za definitore su bili izabrani velečasni oci Maksimilijan Leisner, Michael Suster, Ambrozije iz Broda i Marko iz Lipe. Tajnik je bio velečasni otac Jakov iz Budima. Za gvardijana ovog samostana bio je potvrđen velečasni otac Josip Mahić koji se pobrinuo da se sagradi mlin na tri kola ili kamena na potoku koji teče pokraj pustare Ribnjak.
1742. godine održana je prva kapitularna skupština u samostanu sv. Petra prvaka apostola u Cerniku. Na tu skupštinu, osim onih za koje je po pravu dolikovalo da budu prisutni, pozvani i oci Povincije, a osobito oni koji se odlikuju nekim dostojanstvom, ugledom, iskustvom, vještinom, znanošću, znanjem, mudrošću i razboritošću i za koje se smatra da time nadvisuju ostale, kako se može pročitati u nizu okružnica. Na ovoj je skupštini za gvardijana samosana sv. Antuna bio izabran velečasni otac Mihael Benčević koji se pobrunuo da se livada (u narodu zvana Šipovac) očisti i da se dade na korištenje samostanu.
1743. Te godine održana je druga kapitularna skupština u samostanu sv. Antuna Paovanskog u Baji, na kojoj je za gvardijana potvrđen velečasni otac Mihael Benčević.
1744. godine nije bio održan niti kapitul niti kapitularna skupština pa je stoga mnogopoštovani otac Filip iz Očevije zadržao dužnost povincijala četiri godine. Uzrok tome moguće je pronaći u sažetku okružnica ovog samostana: te je godine povjerenik bio mnogopoštovani otac i bivši kustod Provincije sv. Ladislava Dominik Paljak koji je u miru preminuo već slijedeće godine.
1745. 16. svibnja na ovom je mjestu održan povincijski kapitul na kojem je za provincijala izabran mnogopoštovani otac Franjo Ivanović, lektor jubilat. Kustodom je bio imenovan mnogopoštovani otac Pavao iz Jajca, lektor jubilat koji je u prvoj godini svojeg kustodijata umro u Požegi, a njegovu je dužnost poslije obnašao velečasni otac Matej iz Laštve. Definitori su bili velečasni oci Jakov iz Budima, Luka Medić, Ivan Lukić i Antun Bibić. Tajnik je u to doba bio velečasni otac Antal Zombory. *Za predstojnika ovog samostana izabran je velečasni otac STJEPAN IZ VALPOVA. 1746 održana je prva kapitularna skupština u Budimu, na kojoj je za gvardijana samostana sv. Antuna bio potvrđen velečasni otac Stjepan iz Valpova. Za predstojnika ovog samostana izabran je velečasni otac Stjepan iz Valpova.*
1746. *godine održana je druga kapitularna skupština u samostanu Presvetog Trojstva u Somboru; na kojoj je za gvardijana potvrđen isti kao i prije a on je zasadio vinograd za samostansku upotrebu na području sela Seone. Povjerenik je bio mnogopoštovani otac Mihael Paunović sin ove hraniteljice provincije, nekoć kustod i vanjski vikar za Zagrebačku biskupiju u Slavoniji.*
1747. godine održan je kapitul u samostanu sv. Križa u Osijeku na kojem je za provincijalnog ministra izabran mnogopoštovani otac Petar iz Baje, lektor jubilat. Kustod je bio velečasni otac Josip Janković, generalni lektor. Definitori su bili velečasni oci Antal Zombory, Emerik Buday, Bonaventura Benić i Šimun iz Dubočca, u narodu zvan Raczen

Stein (Naziv za Šokce / ili Slavene / općenito u Mađarskoj). Tajnik provincije bio je velečasni otac Antun Bačić, bivši kustod.

1748. *Prva kapiularna skupština održana je u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Baji te godine za gvardijana ovog samostana postavljen je velečasni otac Stjepan iz Valpova.*

1749. Druga kapiularna skupština održana je pak te godine u samostanu sv. Augustina u Velikoj, na kojoj je za gvardijana ovog samostana bio izabran velečasni otac Marko Orašinović, a za vikara Ivan Pavlović.

1. Bilješka uz ovo: Kad je završila kanonska skupština, za generalni kapitul U Rimu pripremili su se mnogopoštovani otac provincijalni ministar, velečasni kustod Povincije i velečasni otac tajnik. Na kapitolu održanom u Rimu za generalnog definitora izabran je velečasni otac kustod provincije, to je velečasni otac Josip Janković, generalni lektor. Dok su se oni vraćali iz Rima, za povjerenika Povincije izabran je mnogopoštovani otac Simon Andricsin iz Bugarske provincije.

1750. održan je provincijski kapitul u samostanu sv. Marije od Milosti u Radni (Rumunjska iz tog samostana su franjevci donijeli sliku „Majke Radne“ koja je na olteru valpovačke župn crkve i po toj slici se oltar zove Majke Radne na kojoj je pomoćni tabernakul i Božji grob) na kojmu je na časnu dužnost provincijala uzvišen mnogopoštovani otac Josip Janković lektor jubilat i generalni definitor Reda. Kustod je bio velečasni otac Jakov iz Budima, za definitore su izabrani velečasni oci Anun Papušlić, generalni lektor, Filip Raić, lektor jubilat, Augustin Dežević i Matej iz Lašve. Tajnik je bio velečasni otac Antal Zombory, bivši definitor. Zamjenik tajnika bio je pošovani otac Adalbert Pissoff. Za gvardijana ovog samostana bio je potvrđen velečasni otac Marko Orašinović, a za vikara pošovani otac Ivan Pavlović. Za ovog gvardijanata crkva sv. Antuna pokrivena je crjepovima, a do tada je bila pokivena drvenim dašćicama.

1751.

2. Bilješka za ovo vrijeme: I presvjetli dijecezanski gospodar Franjo Thauszy, zagrebački biskup, oduzeo je samostanu župu Orahovica i postavio je dva petrovca.

9. svibnja te godine zemaljski gospodar silom je od samostana uzeo livadu s vrlo dobrim prinovima zvanu u narodu Šipovac koju su franjevci iskrčili vlastitom marljivošću i milodarom samostana, a za to krčenje potrošili su oko 300 forinti, bez izdataka za obroke radnicima. Te godine održana je prva kapiularna skupština u samostanu Presvetog Trojstva u Somboru, na kojoj je za gvardijana ovog samostana bio izabran velečasni otac Bernardin Sekulić. Za vikara je potvrđen pošovani otac Ivan Pavlović. Te godine započeta je gradnja dvaju krila samostana, južnog i istočnog. Voditelj gradnje bio je mnogopoštovani otac Antun Bačić, bivši kustod, a nadzornik pošovani otac Mihael Benčević.

1752. održana je druga kapiularna skupština u samostanu sv. Križa u Osijeku i na njoj je za gvardijana potvrđen velečasni otac Bernardin Sekulić, a za vikara pošovani otac Ivan Pavlović. (.....).

1753. 27. svibnja gore spomenuti zemaljski gospodar uzeo je od samostana, prepušteno njemu na uživanje od mnogih krajeva i unutar kojega se nalazi i gore spomenuta livada i rječica zvana Aquae (to bi današnjem odgovaralo potok imenom Našička rijeka ili potok Bukovik). Iste godine, 1754. održan je kapitul u samostanu svetih apostola Filipa i Jakova u Vukovaru, na kojem je za provincijala izabran mnogopoštovani otac Antun Bačić; kustod je bio velečasni otac Franjo iz Lašve, definitori su bili oci Adelbert Pissoff, Mihael Garcia, Ivan Berkić i generalni lektor Jeronim Lipovčić. Tajnik je bio velečasni

otac Andrija Stojčević, a zamjenik tajnika poštovani otac Chrisoston Raplod. Za gvardijana samostana bio je potvrđen velečasni otac Bernardin Sekulić. Vikar je ostao isti. **Godina 1755.:**

Održana je prva kapitularna skupština u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Baji, na kojoj je za gvardijana bio izabran velečasni otac *Ivan Pavlović*, a za vikara poštovani otac *Antun Beganović*. **Te godine u ovom časnom samostanu ustanovljen je studij filozofije.** Za lektora izabran je poštovani otac Lovro Kozarević. Iste je godine dovršeno krilo samostana od istoka prema zvoniku, i otvoreni su prozori na pročelju crkve sv. Antuna koji su mnogo godina bili zazidani, a sad je ipak sve to na trošak samostana učinjeno. **Te godine započela je pobuna među seljacima i velik metež među podanicima zbog velikog ugnjetavanja od strane zemaljskih gospodara, najprije među Hrvatima, koji su poubijali brojne dužnosnike, a gospodarice zajedno s potomcima, a mnoge dvorce su razrušili i spalili. A od tih su ubojica, nedugo poslije toga, po nalogu njezina Posvećenog Carsko-Kraljevskog Veličanstva mnogi krajevi lišeni života, ne malobrojni osuđeni su na doživotni zatvor, a tristotinjak i više osuđenih na vremenske kazne, poslano je Temišvar na radove. Na ovoj pak strani, od Virovitice sve do Velebita, okupili su se svi seljaci, svaki s drvenom toljagom, u narodu nazvanom batina, u ruci i dok su dizali u vis drvene toljage poput pušaka, vikali su „Svi“, tj. da svi odjednom podignu svoje ruke u vis protiv zemaljskih gospodara. Stoga su svi razočarani govorili: „Tražimo pravdu ili ćemo radije umrijeti!“.** I bili su toliko bijesni da bi lišili mnoge zemaljske gospodare života i počinili drugu štetu da nisu bila prisutna naša braća koja su ih umirila svojom razboritošću; Svi oni, njih oko tri tisuće i više, bili su se okupili ovdje u Našicama. Kad je za to saznala vladarica, Njezino Posvećeno Carsko – Kraljevsko Veličanstvo Marija Terezija, potaknula je svojim majčinskim osjećajima prema vlastitim podanicima, poslala im je svoje izaslanike, među kojima je bio prvi grof Josip Keglević. A oni su, ispitivavši prethodno narod iznova, po nalogu Njezinog Posvećenog Carsko-Kraljevskog Veličanstva naredili biskupijama u Slavoniji da u svojim biskupijama objave narodu slobodan pristup uzvišenom povjerenstvu radi podnošenja svojih pojedinačnih pritužbi, a tako je i učinjeno. Stoga smo i mi kao župnici mjesta i okolnih sela po nalogu našeg preuzv. gosp. diecezanskog biskupa zagrebačkoga 20. kolovoza tekuće godine javno s propovjedaonice, objavili kraljevski proglas koji započinje ovako: „Daje se na znanje da Njezino Posvećeno Carsko – Kraljevsko Veličanstvo zbog svoje majčinske dobrotivosti prema podanicima milostivo dopušta da svi podanici svoje pritužbe protiv zemaljskih gospodara koje do sada nisu prijavljene slobodno podnesu pismeno ovoj kraljevskoj komisiji posredstvom svojih dovoljno upućenih opunomoćenika. I tako ako bi protiv ovoga ili onoga zemaljskog gospodara imali osnovanu pritužbu, neka je podnesu kraljevskoj komisiji sa sjedištem u Virovitici posredstvom dvojice ili trojice, ali ipak ne više, opunomoštenim svjedoka; A to bi njima, koji bi imali što prijaviti, bilo na korist, i kraće bi se vrijeme zadržavali / u Virovitici/, a i ova kraljevska komisija morala bi svoju djelatnost na temelju kraljevske dobrotive zapovijedi ubrzati i dovršivši je što brže, napustili Viroviticu. „ Pošto su podanici podnijeli svoje pritužbe i prigovore kraljevskoj komisiji, odustali su od bune i meteža. A kraljevska komisija napusila je Viroviticu i otpuovala u Beč, 1. listopada iste godine. Poslije odlaska komisije na zahtjev zemaljskih gospodara, šest ili sedam prvaka pobune osuđeno je na radove, neki na doživotne, a neki na vremenske kazne; Među njima je bio jedan po imenu Pajdo, pravoslavac iz mjesta Kutun (danas selo Kutovi), koji kao da je svime upravljao i poticao na ovu pobunu protiv zemaljskih gospodara. Veliki župan ove spomenute Virovitičke županije bio je presvjeli gospodin Ljudevit Patačić, ali je Njezino Posvećeno Carsko-Kraljevsko Veličanstvo zbog njegove duboke starosti i nemogućnosti obavljanja dužnosti, postavilo za velikog župana preuzvišenog i presvjelog gospodina Györgyja Klima, pečujskog biskupa. A samostan sv. Antuna Padovanskog imao je od davnine pod sobom mnoge župe, pa i odonda otkad je Turčin istjeran iz ovih krajeva. I to, u Zagrebačkoj biskupiji župe: Orahovica, Sopje, Dubovik, Vrhovine i Našice; U pečuškoj biskupiji župe: (Donji) Miholjac, Petrijeve,

Brodance i Valpovo s naslovom rezidencije u kojoj je nastanjeno pet redovnika za upravljenje župom. U Đakovačkoj biskupiji (radi se o o Bosanskoj biskupiji koja se naziva Đakovačkom po sjedištu biskupije koje se nalazilo u Đakovu) župe Vrbica i Gorjani, a zbog velikog broja braće i gradnje osječkog samostana oci provincije su 1750. odlučili odvojiti tri župe od ovog samostana i dodjeliti ih osječkom samostanu (to su bile Vrbica, Gorjani i Perijevci), samostanu u Velikoj (dodjelili su) dvije župe, Dubovik i Vrhovine, a preostale (župe) su dosad ostale pod ovim samostanom, osim Orahovice, o kojoj je bilo riječi i prije uz 1751. godinu. Našička župa pod svojom upravom ima naselja : Podgorač, Vukojevce, Ceremošnjak, Zoljan, Seonu, Motičinu, Novo Selo, Pribiševece, Klokočevce, Košku. grad Našice i nekoliko kuća u naselju Londžica. Sva ta naselja su pod jurisdikcijom zagrebačkog biskupa, osim naselja Koška, koje je u Valpovačkom vlastelinstvu i pod jurisdikcijom pečuškog biskupa. Ovdje usput pibilježi da je 1738. u crkvi Presvetog Trojstva bilo pronađeno u zemlji nekakvo zvono koje su zatim naša braća željela namjeniti upotrebi u istoj crkvi, međutim je presvjetli gospodin barun bez ičijeg naloga uzeo zvono iz samostana pod izgovorom (kao da je to njegov poso) da on sam želi zvono pomoću majstora nanovo izliti za ukras crkve. A ipak se nije pobrinuo da se to dogodi, kao što nije ogradom okružio crkvu, što je također bio obećao, i tako je sve dosad zvono ostalo kod njega u njegovoj kući. A čini se da je spomenuta crkva Presvetog Trojstva sada potpuno ruševna i kao da je napuštena prije 12 i više godina, a sve stoga što je presvjetli gospodin barun Josip prije mnogo godina ovu crkvu uzeo pod svoju zaštitu kao da ima pravo patronata (nad njome) pa da je može iznova graditi i obnavljati na svoj trošak, ali još nije učinio to što je obećao, nego je najprije namjeravao. (...). Biskupi i vizitatori su crkvu Prevetog Trojstva imenovali župnom crkvom ovog mjest, a također izdajničko groblje oko iste crkve na kojem se pokapaju stanovnici Našica i također iz nekih drugih naselja kao što su Klokočevci, Vukojevci Ceremošnjak, a iz Zoljana se jedni pokapaju ovdje a drugi na svojem starom groblju u blizini naselja, na brežuljku na kojem imaju kapelu sagrađenu od drva u čast sv. Mihaelu arkandelu. Stanovnici naselja Seona sahranjuju se na svojem groblju na brdu iznad naselja gdje i oni imaju sličnu kapelu posvećenu sv. Mihaelu arkandelu. Stanovnici motičine se na vlastitom groblju pokapaju koje se nalazi u središtu naselja i gdje je velika crkva posvećene Svim Svetima. Ta je crkva od davnina kamena, a 1754. krov joj je pokriven drvenim dašćicama; njen zvonik je podignut dobrostivošću stanovnika ovog mjesta.

Na ovom groblju se sahranjuju i pojedini stanovnici Šaptinovaca. U ovoj se crkvi nalazi misnica za služenje svete mise sa svim sa svim potrebnim za to, zavjetni dar kupljen vlastitim novcem pobožnog katolika Matja Vinkovića.

Stanovnici iz sela Martin sahranjuju se kod sv. Martina (u dolini kod Našica koju su sagradili križari), gdje postoji stara zidana crkva udaljena od samostana pola sata u smjeru zapada.

Stanovnici Pribiševac pokapani su na svojem groblju blizu naselja u kojem je drvena kapela u čast sv. Barbare.

Naselje Podgorač ima u blizini vlastito groblje gdje se sahranjuju. Imaju kapelu u čast sv. Nikole biskupa. Zemaljski gospodar ovog naselja je pesvjetli gospodin Ignjat Pejačević, koji ga je dobio u posjed 1753. i započeo naseljavati; Pije nego je vlastelinstvo bilo podijeljeno, to je naselje posjedovao njegov brat, zemaljski gospodar Našica. Štolarina ove župe bila je od davnine i po običaju za krštenje 28 i pol novčića, za pokop odraslog bez mise jedna forinta, s tihom misom forinta i 30 groša, za malu pratnju i za oglašavanje malog zvona 50 novčića, za oglašavanje svih zvona i za pratnju s pjevanom misom 5 forinti, za oglašavanje velikog zvona i za pratnju forinta i 50 novčića, i tako s ostalim zvonima sve do malog. Ako bi tko tražio pjevanu misu s klerikom, o će stajati forintu i 50 novčića, sa svečanim pratnjom 3 forinte, a cijena je ukopa u župnoj crkvi, bez štolarine i crkvenih obreda, 12 forinti. Za vjenčanje mladoženje iz naše vlastite župe forinta i 50 novčića, a za vjenčanje mladoženje / iz druge župe/ s našom župljankom dvije forinte, Za svako vjenčanje treba dati također jednu oku vina ili rakije, pogaču i plečku. Također obično dobivamo dva osmaka pšenice godišnje od svakoga od supružnika,

jedna kola drva bilo iz čijg doma, osam rukoveti lana od svake mladenke, a preostalo, kao što su kupus, grašak itd. prikuplja se prošnjom.

1.ožujka **1756.** za provincijalata spomenutog provincijala, tj. mnogopoštovanom oca Antuna Bačića, održana je druga kapitularna skupština u Velikoj, u samostanu sv. Augustina, na kojoj je za kustoda Provincije bio izabran velečasni otac Luka Čuluć generalni lektor. Vjerojatno se nije mogao veseliti svojem kustodijatu, zato što se, kao kustod izabran na kapitolu, zbog slaba zdravlja nije mogao pojaviti na skupštini provincije. Kad je zatim skupština završila, prečasnii otac provincijal je s velečasnim ocem kustodom i sudrugom dana 8. ožujka krenuo prema Murciji, u Španjolskoj, na generalni kapitul. *Za gvardijana ovog samostana bio je potvrđen velečasni otac Ivan Pavlović a za vikara poštovani otac Antun Beganović.*

Te smo godine u mjesecu svibnju primili od našeg biskupa okružnicu za prikupljanje milodara za očuvanje svetih mjesta u Palestini. Naime, Grci su nastojali od Turaka da im se preda sveti grob Krista Gospodina i druga sveta mjesta na kojima je Sin Božji djelovao kao otkupitelj ljudskoga roda, no ukoliko bi / ih/ naši željeli sačuvati, Turčin je naveo velik iznos; a budući da naša siromašna braća koja ondje prebivaju nisu mogla dati rečeni iznos, onda su s dopuštenjem pape i ostalih prelata i kršćanskih prvaka prikupljala milodare po čitavoj kršćanskoj zajednici, svaki župnik u svojoj župi. I mi smo u našoj župi prikupili i poslali generalnom vikaru biskupije 16. forinti i 17 noičića. Istog mjeseca svibnja primili smo pismo od generalnog vikara biskupije o nalogu Njezina Posvećenog Carsko-Kraljevskog Veličanstva da se uhvati neki petrovac koji je u Beču nešto javno govorio protiv Njenog Posvećenog Carskog-Kraljevskog veličanstva; i odanle je bježeći s nekom gospođom, kao stranac došao u ove krajeve i napokon je (kako smo čuli) uhićen u Požegi, zatim je odveden u Beč, i ne znamo što mu se dalje dogodilo.

Iste godine 5. kolovoza, nakon što je završena generalna skupština premda su pretrpjeli mnoge neprilike na putu, osobito na moru, kada su ih tri puta gotovo zarobili gusari, mnogopoštovani otac naš provincijal i velečasni otac kustod provincije vratili su se živi i zdravi iz Španjolske u Provinciju, na radost braće i čitave Provincije, a pogotovo braće ovog samostana, koju je veoma ugodno razveselio svojim, nama najdražim, povratkom. Ovaj velečasni otac, naš provincijal, naslijedio je na generalnom kapitolu na mjestu generalnog definitora mnogopoštovanog oca Josipa Jankovića, koji zbog slabosti nije mogao doći na mjesto održavanja kapitula nego se zaustavio na putu.

Iste godine 12. kolovoza biskup ove biskupije preuzeo je od nas župu Sopje, u koju je premjestio petrovca Andriju Služentu.

1756. Iste godine započeo je rat protiv Prusa, i stoga su iu pojedinih pukovnija Kraljevstva Slavonije vojnici morali požuriti u rat protiv istog neprijatelja, pa je tako tisuću sto muškaraca prošlo iz Gradiške pukovnije kroz grad Našice dana 10. kolovoza, a vojni kapelan bio je časni otac Luka Čakalić.

Iste godine (1756.), 12. prosinca primili smo nalog od našeg biskupa do kada da svećenici primaju milodar za služenja svete mise kao doprinos za rat i da Kristovi vjernici mole Lauretanske litanije svakog blagdana prilikom sakramenta Presvete Euharistije za uspješan ishod spomenutog rata. A to smo i činili.

1757. 4. ožujka po nalogu Njezinog Posvećenog Veličanstva opet je iz Gradiške pukovnije krenulo 500 vojnika u rat protiv Prusa i ovuda su prošli sa svojim pukovnikom presvjetlim gospodinom barunom de Riedom i kapetanom po imenu Petar Kulundić, a njihov vojni kapelan bio je Antun Papušlić, lektor jubilat i stalni definator Provincije.

U mjesecu listopadu 1756. od prečasnog generalnog ministra za povjerenika vizitatora ove provincije izabran je mnogopoštovani otac Ivan Lukić, lektor jubilat, koji, obavivši vizitaciju, nije

održao provincijski kapitul slijedeće godine, tj. 1757. zbog odvajanja dijela Bosne od ovih krajeva, a to su odvajanje zahtjevali bosanski redovnici zbog njima poznatih neprilika. Tako je odlukom prečasnog generalnog ministra, odvojen dio Bosne nazvan kustodijom pod nazivom Svetog Križa. A ova naša nova provincija, nazvana je Provincijom sv. Ivana Kapistrana; Kao njezini prvi dušobrižnici postavljeni su naredbom prečasnog / generalnog ministra / i to za provincijalnog ministra mnogopoštovani otac Filip Penić iz Vukovara koji tada se zbog sebi poznatih razloga nalazio u Rimu, za kusoda velečasni otac Emerik iz Pečuha, lektor za šestogodišnje isplate, za definitore prečasni oci Andreas Sterner, Lovro Dokšić, Josip Blagoje i Jeronim Načić. Po povratku iz Rima spomenuti mnogopoštovani provincijalni ministar oglasio je održavanje kapitularne skupštine, koja je i po zakonu održana u ovom našem našičkom samostanu dana 21. kolovoza i na kojoj je za gvardijana tog samostana bio potvrđen **velečasni otac Ivan Pavlović**, a za vikara pošovani otac Antun Beganović.

7. kolovoza 1757. pošovani otac lektor filozofije u ovom samostanu javno je branio sa dva studenta u crkvi sv. Antuna rad iz opće ligike, a obranu je posvetio mnogopoštovanom ocu Anunu Bačiću, bivšem provincijalnom ministru.

24. kolovoza iste godine časni otac Joachim Koller, student svete teologije, rodnom iz Moravske, ovdje je svečano služio mladu misu; Njemu je s desne stajao velečasni otac Emerik iz Pečuha, kustod provincije, s lijeva velečasni otac Lovro Dokšić, definitor provincije, a obred je vodio pošovani otac lektor filozofije.

Ovdje je dobra prilika da se spomene ono što je trebalo napisati i prije: naime, 1754. godine na molbu Njezinog Carsko-Kraljevskog Veličanstva Marije Terezije upućeno sretno vladajućem papi Benediktu XIV. radi oslobođenja blagdanih kako bi siromasi što češće mogli biti oslobođeni težačkih poslova, dobrotivim pristankom presvetog oca određeni su dolje navedeni blagdani, s time da svatko toga dana slobodno po svojoj volji ne obavlja težačke poslove, ali da su ipak /svi/ dužni pisustvovati službi Božjoj, kao i prije; Da se raditi smije samo po završetku službe Božje u crkvi, i da tih dana ne smije biti prisiljavani na obavljanje poslova na koje su obvezani zemaljskim gospodarima.

Blagdani oslobođeni / poslova / su slijedeći:

Blagdani oslobođeni u pogledu poslova

U siječnju
blagdan obrać.
sv. Pavla

U veljači
blagdan sv. Maije
aposola

U ožujku
nijedan nije
oslobođen

U travnju: (kada najčešće pada Uskrs) : Uskrsni ponedjeljak i utorak su slobodni;

U svibnju: blagdan sv. apostola Filipa i Jakova; najčešće sv. Križa.

U lipnju: (ako pada u njemu) Duhovski ponedjeljak i utorak

U srpnju: Pohod Bl. Dj. Marije te sv. Magdalene, sv. Jakova apostola, blagdan sv. Ane;

U kolovozu: Preobraženje Gospodnje, sv. Lovre mučenika, te sv. Bartola apostola.

U rujnu: Uzvišenje sv. Križa, sv. Mateja apostola, sv. Mihaela arkandela.

U listopadu: blagdan sv. Šimuna i Jude apostola.

U studenom: sv. Martin biskup, sv. Elizabete udovice, sv. Katarine djevice, sv. Andrije apostola.

U prosincu: sv. Tome apostola, sv. Stjepana prvomučenika, sv. Ivana evanđeliste, Nevine dječice, u Zagrebačkoj biskupiji ostali blagdani nisu slobodni/ u župama / izvan Zagreba.

1758.6. lipnja ja Ivan Pavlović, vikar samostana, oko pet sati popodne uhvatio sam gospodina baruna Josipa u krađi opeke za samostanske kuće građene od opeke. Tome je svjedok bio naš gospodin sindik Luka Čerkić. Koliko je ukrao noću, sam Bog zna. A vidjeli su ga kako krade vjerodostojni ljudi Ivan Remetić i Juraj Blažević iz Našica. Isti gospodin barun je 8. prosinca 1756. zanemario crkvene pobožnosti, oglašavanje zvona i ostale pobožne crkvene obrede, kako

svjedoče pobožni katolici Ivan Katavić i Nikola Puhanić iz sela Zoljana. Isto tako 4. i 5. srpnja 1757. u crkvi Presveog Trojstva iza velikih vrata iskopao je prostranu rupu tražeći blago u crkvi, o čemu svjedoče zidari koje je natjerao da je kopaju.

7. srpnja iste godine u pola tri poslije podne bio je strašan potres, tako da se činilo da se na nekim mjestima zid samostana rascijepio kako je vidljivo po posljedicama, osobito na zapadnom krilu zgrade.

13. listopada iste godine Žigmund, sin baruna Josipa, nama pred očima ubio je našeg najboljeg psa u šumi kod koza, jednako kao što je pred našim očima njegov otac barun Josip 8. listopada zatvorio na groblju Presvetog Trojstva više od stotinu svinja, koje su razvalile mnoge grobove.

6. studenog iste godine Petar Jakšić iz sela Štivica, kaplar Gradiške pukovnije, doveo je više od 20 zarobljenih Hrvata u Osijek jer su se pobunili. Kad se vraćao iz Osijeka, umro je ovdje u Našicama primivši posljednju pomast i pokopan je uz svečan sprovod na groblju Presvetog Trojstva. Kao štolarinu primili smo od gospodina poručnika N. N. iste pukovnije forintu i 50 novčića.

12. studenog iste godine umrla je Njemica nepoznata podrijetla, po imenu Elizabeth, koju smo nakon opsežne istrage o vjeroispovjedi i nakon što su kod nje pronađeni znakovi rimokatoličke vjere, pokopali na groblju Presvetog Trojstva.

13. studenog te godine došli su suci ove županije u Našice da ispituju dugovanja; Suci su bili gospodin bilježnik Adamović, blagajnik i dva plemićka suca koji su se bavili sličnim poslom i u Orahovici. Ti su suci u barunovoj kući nakon ručka sve povratili kao da su uzeli otrov; Bili su, naime, pojeli neku neuobičajenu vrstu biljke dragušac.

Iste je godine crkva Presvetog Trojstva prekrivena novim dašćicama uz pomoć župljana ove župe koji su platili tesarima 40 forinti. Kad je stavljena pod krov, započeli su je bijeliti.

Ove godije u našoj crkvi (ili bolje reći samostanu) sv. Antuna postavljena su pod paskom mnogopošovanog oca Antuna Bačića, bivšeg provincijalnog ministra i oca ovog samostana, dav oltara, tj. oltar sv. Antuna u deambulatoriju sa strane zvonika, uza zid svetišta, i oltar sv. Didaka pred ulazom u sakristiju, također pokraj zida svetišta na čijem mjestu je bio oltar sv. Križa. Sliku sv. Didaka naslikao je brat Joseph Kronovetter, zavjetodavni laik, slikar.

1757. godine je ponovno iz Gradiške pukovnije kroz Našice protiv Prusa prošlo 500 vojnika i s njima kapetan Ancony. 7. prosinca primili smo okružnicu od prečasnog kanonika Paxyja, generalnog vikara, o predstojećoj kanonskoj vizitaciji, i on je 19. prosinca ovamo došao iz Orahovice. Trećeg dana dovršio je vizitaciju, prilikom koje je u prvom redu zahtijevao da mi blaganici crkava i kapela podnesu račune o novčanim milodarima te je naredio da blagajnici ubuduće prikupljene milodare u novcu ne daju samostanu, nego da ih čuvaju kod sebe u blagajnama sve do buduće posjete Njegove Preuzvišenosti biskupa. Ujedno je odredio da se ne sahranjuje nitko, čak ni jednogodišnje dijete staro jedan dan, bez znanja župnika; Da župnici donose sveti sakrament bolesnicima javno u naselja, ili na kolima, ili na konju; Da djeca ne budu svečano krštena po selima, nego kod krstionice; Da se u svim selima postave primalje koje bi u nuždi mogle krstiti. Zabranjeno je isto tako da se itko od tuđe župe sahranjuje na groblju koje je podložno župniku bez dopuštenja obaju župnika, kao što bi se moglo dogoditi u Motičini, dokle god se /ondje/ pokapaju iz Šaptinovaca. Tražio je također da se u Seoni na slavi blagdan sv. Mihaela na datum njegova blagdana, nego prve nedjelje koja slijedi iza blagdan spomenutog sv.

Mihaela. A blagdan sv. Mihaela može se svečano proslaviti, kao što se dosad slavio, u Zoljanu, u crkvi posvećenoj istom svetom arkanđelu. A u tu crkvu neka se prenese pobožnost sv. Hermenegilda iz donjeg Zoljana zvanog Donja Mala; Kao što je ujedno naredio da se /prenese/ i pobožnost sv. Luke evanđelista iz naselja Londžica. Potvrdio je župnu štolarinu i drugo, kao što je bilo do sada, osim što oglašavanje svih zvona s jednom pjevanom misom i pratnjom stoji četiri forinte, a to su oni koji su se tako željeli sahraniti prije plaćali pet forinti. I to je prečasní vikar, na molbu presvjetlog zemaljskog gospodara i nekih seljaka, tražio od mnogopoštovanog oca Antuna Bačića, onedavno bivšeg provincijalnog ministra, koji je blagonaklono pristao na to traženje, sa željom da se svi toga drže. A prečasní generalni vikar je također preporučio da se svake nedjelje slavi jedna misa u crkvi Presvetog Trojstva; Da procesije budu održavane oko crkve Presvetog Trojstva na blagdan sv. Antuna i na blagdan Uznesenja B.D. Marije, a ostalo je prepustio razboritosti župnika. Dopršivši vizitaciju, prečasní je otišao u Đakovo, a od njega smo(se oprostili) ja, brat Ivan Pavlović, županijski sudac Stjepan Reljić i ostali, dana 23. prosunca.

1758. Dana 12. siječnja ovuda je prošlo pet stotina vojnika iz Gradiške pukovnije protiv Prusa i s njima potpukovnik Jefto Ljubibradić. Dana 27. iste godine i mjeseca iz izte pukovnije žurno je ususret neprijatelju prošlo 75 konjanika, s kojima je bio i kapetan N. Nikolić. Također te godine 29 siječnja otac lektor filozofije javno je sa dva studenta branio rad iz opće fizike, a obranu je posvetio mnogopoštovanom ocu provincijalnom minisru, ocu Filipu Peniću iz Vukovara, koji je došao radi kanonske vizitacije. **3. veljače iste godine iz rata se na opću radost vratilo 1013 vojnika Gradiške pukovnije i s njima potpukovnik gospodin Ivan Miletić i otac Luka Čakalić kapelan pukovnije. A 3. ožujka te godine opet je kroz grad Našice prošlo pet stotina vojnika iz Gradiške pukovnije s namjerom da se bore protiv Prusa, i s njima su išli već spomenuti gospodin potpukovnik Ivan Miletić i otac Luka Čakalić.** Napokon, treći i posljednji put, 7. svibnja te godine otac lektor Lovro Kozarević javno je branio rad iz opće filozofije sa svim svojim studentima, a njihova imena se vide na pločama pričvršćenim na zid ovog časnog samostana. Obranu je u znak zahvalnosti posvetio svojoj najvećoj zaštitnici B. D. Mariji i svojem najdražem zaštitniku sv. Antunu Paovanskom. Dana 21. svibnja ovdje u Našicama započeto je natjecanje za lektore filozofije koje je trajalo osam dana i na kojem je bilo prisutno šest natjecatelja i pet sudaca, a od njih su petoric(natjecatelja) potvrđeni za lektore filozofije. **Ponovno je ove 1758. godine, dana 23. svibnja, iz Gradiške pukovnije ovuda u rat prošlo pet stotina vojnika i s njima kapetan Špoljarić. 11. lipnja 1758. održana je / kapitularna / skupština u Baji, na kojoj je za gvardijana ovog samostana izabran velečasni otac Gerard iz Valpova, a za vikara otac Filip Čakalić. Na ovu skupštinu nisu bili pozvani mnogopoštovani oci jubilatí, kao što su inače bili pozvani. 12. lipnja iste godine iz Gradiške pukovnije u rat je pozvano 986 vojnika koji su prošli kroz Našice. I nedugo poslije, tj. 15. lipnja, ovuda su se vratili drugi vojnici koji su se prošle godine borili protiv Prusa: od njih 500 samo 176 se vratilo kući, a ostale su dijelom pobili neprijatelji, a dijelom su umrli u zarobljeništvu.**

1759. Te godine 20 kolovoza poštovani otac, lektor filozofije, Ladislav Spajić javno je branio u crkvi sv. Antuna Padovanskog rad iz opće logike sa tri studenta, ocem Franjom Lalićem, bratom Pascalom Duleom i bratom Jurjem Martinovićem. Franjo Lalić štićenik je Provincije Dalmacije Presvetog Otkupitelja.

1760. godine velečasni otac Gerard iz Valpova, odnosno iz Narda sretno i zasluživši sve pohvale dovršio je svoj gvardijanat; Učinio je mnogo dobra za ovaj samostan vlastitom marljivošću i trudom braće te je započeo i dovršio slijedeće poslove. Najprije se pobrinuo za zvonik da bude iznova pokriven limenim i drvenim pločama a zatim da se limeni krov zaštití. Obojio je vrata u čitavom samostanu i također je sagradio bunar u sredini samostanskog atrija, a povezao je i podrume. Okružio je samostana cinkturom dugom približno 60 orgija (što pak nije do kraja izvedeno) i pobrinuo da se iznova sagradi ostava ili Kloshaus (vrsta spremišta). Iznova je uredio alodij preko ceste, i dijelom je popravio a dijelom iznova učinio više sitnih popravaka u čast Boga i sv. Anuna.

1761. Jednako tako je na kraju svog trogodišnjeg predavanja filozofije spomenuti lektor Ladislav Spajić dana 25. siječnja 1761. branio rad iz opće filozofije sa tri studenta s braćom Andrijom Ivičevićem iz Provincije Dalmacije Presvetog Otkupitelja, Šimunom Bukvićem,

štićenikom naše provincije, i *Antunom Gašićem iz Provincije Bosne Srebrene sv. Kiža*. I tako je rečeni lektor filozofije sa svojim naprijed spomenutim studentima ovdje u Našicama od 28. lipnja 1758., svoj trogodišnji kolegij i s njima ovdje i završio 1761. godine. 13. lipnja 1761. preminuo je u Gospodinu Mihael Bošnjaković iz Seone u dobi od 40 godine i primivši presvete sakramente, 14. istog mjeseca u redovničkom habitu sahranjen je u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Našicama, ispod oltara sv. Franje, u tlu kod otaca franjevac, opservanata Provincije sv. Ivana Kapistrana; A zaslužio je da njegovo tijelo bude kod njih sahranjeno jer je za života slijedio najvećom ljubavlju Franjine sinove. 26. srpnja 1761. godine uspješno je svoj gvardijanat dovršio (kako je gore naznačeno) velečasni otac Klement Trgovčević, a čini se dostojnim i pravednim na ovom mjestu navesti, kako korisna djela njeovih prethodnika, tako i njegova, učinjena za vrijeme jednogodišnjeg gvardijanata; A o su, izuzevši druga manja, slijedeća djela: Prvo; sagradio je zidanu cinkтуру oko Klare, kako je nazivaju, približno 30 orgija u duljinu i kad ju je dovršio do kraja, na već prije položenim temeljima podigao je unutar zidina kapelicu posvećenu sv. Klari, i nju je dobro prekrrio šindrom, a iznutra ju je uresio slikom koja prikazuje sv. Klaru sa sv. Antunom. Drugo; Novome alodiju, započetom i većim dijelom podignutom od svog neposrednog prethodnika, iskopavši zemlju podzidavanjem je pojačao temelje i dodao mu nadsvođen podrum. Ovaj je alodij smješten u donjem vrtu preko ceste i od njegova se vremena počeo nastanjivati. Treće; Žitnicu koju je sagradio njegov pethodnik, čvrsto je obnovio kako bi služila svrsi i ondje je podigao iz temelja tri zidana potporna stupa da bolje podnesu težinu cijele zgrade i uz mukotrpan trud, nasuvši zemlju, izravnao je tlo u spremištu za kola. Četvrto; Pobrinuo se da uredi odvodni kanal u ostavi ili, kako se naziva Glashausu, i to u donjem dijelu koji se upotrebljava kao neka vrsta podruma, da voda koja se ondje skuplja ne bi bila više prepreka čuvanju zimnice. Na kraju u malom, također kod Glashausa prema sjeveru je učvrstio zemlju oko vrtnih puteljaka zidićima da je ne bi na nizbrdici vode koje otječu preplavile i odnjele, kao što se prije obično događalo. Peto pobrinuo se da se brižljivo ogradi vrt za potrebe kuhinje, smješten preko cveste i, uz pomoć svoga vikara, zasadivši vinograd kod Seone., povećao ga je za širinu jedne motike. (990 kvadratnih metara). 6. kolovoza 1761. po dopuštenju i nalogu prečasnog gospodina generalnog vikara Paxyja, sadašnji gvardijan samostana sv. Antuna i upravitelj našičke župe, velečasni otac Klemant Trgovčević, blagoslovio je novosagrađenu kapelu u našoj filijali Klokočevci posvećenu sv. Iliji. 28. srpnja 1761. održana je prva kapitularna skupština mnogopoštovanog oca Maximilijana Leisnera, provincijalnog ministra u samostanu sv. Ivana Nepomuka u Temišvau, na kojoj je za ovaj samostan sv. Antuna u Našicama na dužnost gvardijana izabran velečasni otac Nikola Starčević iz Našica, na dužnost vikara pošovani otac Marijan Bilinović iz Požege, a ostali oci i braća iz samostanske zajednice ovdje su redom navedeni. To su:

- Velečasni otac Jeronim Bačić, definator u miru
- Poštovani otac Kerubin Abramović, pridruženi član samostana, definator
- Velečasni otac Serafin iz Vukovara, pridružen i član, definator Provincije i dirigent zbora
- Poštovani otac Mihael Puević
- Poštovani otac Mihael Benčević
- Poštovani otac Andrija Šimić, nedjeljni propovjednik za hrvatski jezik
- Poštovani otac Mihael Šifterić, blagdanski propovjednik za hrvatski jezik
- Poštovani otac Lovro Staklenčić, učitelj pripravnika mladeži
- Poštovani otac Nikola iz Lašve
- Pošovani otac Ivan Pavlović, upravitelj u Miholjcu*
- Pošovani otac Solan Huber
- Poštovani otac Jeronim Franić, upravitelj u Brođancima
- Poštovani otac Pavao Perakić, sugrug u Miholjcu

- Časni otac Josip Opašević
- Časni otac Stjepan Markotić
- Časni otac Rochus Haas, orguljaš
- Časni otac Petar Magudić

Zavjetivani klerici

Brat Juraj Subarić. Brat Urban Perenčević
Brat Kapistran Pfrogner. Brat Juraj Starkljević

Zavjetovani laici

Brat Andreas Kantzer, kovač. Brat Franjo Dragešević
Brat Didak Rausch, stolar. Brat Jozeph Burkat, kuhar
Brat Alexis Schwartz. Brat Karl Köck, krojač
Brat Panteleon Knol, ranarnik.

REZIDENCIJA BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA U VALPOVU

Velečasni otac Gerard iz Valpova (Narda), predstojnik i domaći propovjednik

Poštovani otac Grgur iz Valpova, vanjski propovjednik

Poštovani otac Veit Tribl, godišnji propovjednik za njemački jezik i orguljaš

Poštovani otac Augustin Žarković, vanjski propovjednik

Poštovani otac Bernardin Gučić, vanjski propovjednik

Ove 1761. godine za vrijeme gvardijanata gore spomenutog velečasnog oca Nikole Starčevića stavljene su u pogon peći vapnenice za buduće zidarske radove na crkvi samostana sv. Antuna; Za čitavo vrijeme njegova upravljanja ispečeno je jedna za drugom devet peći, a uz njih i pet drugih peći za opeku od čega je samostan dobio 397 tisuća opeka i sedam tisuća crjepova – žljebnjaka, a 11 tisuća je dano Osijeku. Od cjelokupnog je materijala, poslije obnove crkve, ostala samo jedna i pol vapnenica, 50 tisuća crjepova i 62 orgije drva.

- 1762.** Godine Gospodnje 1762. mnogopoštovani otac Maximilijan Leisner održao je drugu kapitularnu skupštinu 6. rujna u samostanu sv. Stjepana kralja u Mohaču, na kojoj je za gvardijana samostana sv. Antuna za drugu godinu bio potvrđen velečasni otac Nikola Starčević. Za vikara je potvrđen poštovani otac Marijan Bilinović iz Požege, a ostali oci i braća iz zajednice su slijedeći:
- Velečasni otac Serafin iz Vukovara, pridruženi član Provincije
  - Velečasni otac Kerubin Abramović, pridruženi član samostana.*
  - Poštovani otac Mihael Puević, časni starac
  - Poštovani otac Mihael Benčević, diskret samostana
  - Pošovani otac Nikola iz Laštve, duhovnik
  - Poštovani otac Bartolomej iz Đakova, učitelj pripravnika i tumačitelj litur. propisa provin.
  - Poštovani otac Lovro Staklenčić, domaći propovjednik i izgraditelj slučajeva savjesti
  - Pošovani otac Ivan Pavlović, upravitelj u Miholjcu*
  - Poštovani otac Mihael Šifterić, blagdanski propovjednik
  - Poštovani otac Jeronim Franić, upravitelj u Brođancima (Odluka je za njega donešena na Skupštini u Mohaču 6.9. 1762., a također i za oca Gerarda iz Valpova – rodom iz Narda).
  - Časni otac Filip Čakalić, suradnik u Miholjcu
  - Časni otac Josip iz Gradiške, prokurator (voditelj kućne trgovine) samostana = nabavka za samostansku trgovinu
  - Časni otac Mihael Letinić, zamjenik prokuratora samostana.
  - Časni otac Rochus Haas, orguljaš i učitelj svjetovne mladeži.
  - Časni otac Petar Magudić.
  - Časni otac Luka Čakalić

REZIDENCIJA BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA U VALPOVU

Pošovani otac Gerard iz Valpova, predstojnik i domaći propovjednik
Pošovani otac Augustin Žarković, suradnik i vanjski propovjednik
Pošovani otac Grgur iz Valpova, suradnik i vanjski propovjednik
Pošovani otac Bernardin Gučić, suradnik i vanjski propovjednik
Pošovani otac Veit Tribl, suradnik, godišnji propovjednik za njemački jezik i orguljaš.

Zavjetovani klerici

Brat Silvester Hungar, Brat Lovro Škarić. Brat Johan Löbel. Brat Narcis Szabo.

Zavjeovani laici

Brat Joseph Burkart, kuhar. Brat Andreas Kantzer, kovač. Brat Franjo Ugačević, podrumar. Brat Didak Rausch, stolar. Brat Karl Köck krojač i sakristan. Brat Panteleon Knol, ranarnik. Brat Anon Schwartz, pomoćni kuhar-trećoredac. Brat Adelbert Mozer, kolar- novak. Brat Joseph Josham, postolar.

Ove godine najprije je pronađeno pod zemljom tvrdo kamenje, iskoristivo za svaki posao i kad je uglačano klesarskim nožem, onakvo kakvo se može vidjeti na pragovima crkvenih vrata i na obodnim zidovima kripti (iskop leži približno jednu četvrtinu lige /1854 m/ s one strane seoske uzvisine prema jugu).

I nasipi su učinjeni ispod gospodarske zgrade uz rijeku (20 orgija / 1,8965 m/u dužinu) koja je izljevanjem na livadu samostana uzrokovala veliku štetu.

Jednako tako je gotovo u cijelosti (osim krova) obnovljena kačara koja se nalazi u šljiviku samostana; Napravljene su i dvije kace od hrastovine za spremanje šljiva, od kojih svaka u sebi sadržava 60 kotlova (isto što i kazan bez koma – bez stalne vrijednosti).

Osim toga napokon, nedavno su ove godine u Veneciji nabavljeni predmeti za crkvu kako su dolje navedeni:

Za svetište :

Jedan psaltir, jedan antifonar, jedan gradual, jedan časoslov folio formata po tjednima, tri časoslova četvrtinskog formata za akolite i po tjednima, tri po danima četvrtinskog formata za iste, jedan Rimski martirologij.

Knjige za knjižnicu

Graveson, Historia ecclesiastica (Crkvena povijest), 2 sveska četvrtinskog formata;
Benedikt XIV, De synodo dioecesana (O biskupijskom sinodu), 2 sveska četvrtinskog formata i isti Casus conscientiae (Slučaj savjesti), jedan svezak četvrtinskog formata;
Bertus, Breviarium ecclesiasticum (Crkveni časoslov), 2 sveščića osminkog formata;
Anoine, Theologiae moralis (Moralna teologija) s dodacima osa Filippa da Carbognana, 2 sveska četvrtinskog formata; otac Carlo Maia Perusini, Cronologia Ordinis (Kronologija Reda) ; Pracica criminalis (Priručnik za krivično pravo), otac d' Ameno, 3 sveska folio formata; Hugo Cardinalis, Expositio scripturae (Tumačenje Svetog pisma) ; Tirin, Expositio Sacrae scripturae (Tumačenje Svetog pisma), 3 sveska folio formata.

Za crkvu

Misno ruho crne boje, jedno. Šest misnica također crne boje, svilene kao misno ruho. Tri ljubičaste misnice, svilene. Dvije bijele misnice, svilene; 18 talijanskih lakata svile za jastuke. Pet velikih misala. Devet misala za pokojne. Dva Rimska obrednika. Naposljedku ove godine načinjeno je spremište posuđa ispod žitnice i učinjen je pristupačnim brežuljak prema Ceremošnjaku po kojim je pijesak.

1763. nabavljeno je najveće zvono u ovom samostanu (...?). 29. srpnja 1763. po prvi put je povjerenik generalni vizitator, mnogopoštovani otac Modest Dominiković, štićenik reformatske Provincije sv. Marije u Ugarskoj, krenuo u vizitaciju naše provincije, i kamo sreće da nije došao, jer je uzrokovao veoma brojne štete i nesuglasice između otaca naše provincije tim što nije djelovao kao zajednički otac. 18. svibnja te godine pod istim poglavarom, velečasnim ocem Nikolom Starčevićem, gvardijanom samostana, uz povoljan znamen započeta je obnova crkve sv. Anuna radom osmorice zidara koji su do 24. studenog iz temelja sagradili unutrašnjost /sada/ nadstvođenog svetišta položivši svod na kapitele stupova; Istovremeno su sagradili kriptu ispod čitavog svetišta, sa dva prozora zagrađena rešetkama sa sjevera, a iznutra zaštićena mjedenim mrežicama; na istoj strani ispod crkvenog prozora s desna, tj. sa strane evanđelja, ispod nadgrobnog spomenika *pod malim svodom položen je pepeo časnom i presvjetlog gosodina Nikole Ogramića, đakovačkog biskupa kojeg su ubili razbojnici, a do čijeg je pepela lagan pristup sa istog prozora kripte, samo treba maknuti srednju opeku.* Isto tako ove je godine sagrađena kapela sv. Križa, koja je, kako se može vidjeti po istim i iznova napravljenim krovom povzana s kapelicom B.D. Marije. Na takav način korpus crkve produžen je za do tri orgije (5,70 metara) i ovim je graditeljskim zahvatima, istovremeno s pročeljem, njegova obnova bila do polovine dovršen. Osim toga, ove je godine nabavljeno do sada najveće zvono, toško 13 centi (728 kg), a na zvonik je postavljeno 5. studenog 1763. Nadalje, napokon su napravljena dva bureta okovana željeznim obručima od kojih jedno sadržava 62 urne (3472 litara), a drugo 60 urni (3360 litara).

1764. Dne 17. svibnja te godine održan je kapitul u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Baji, na kojem je po zakonu za provincijalnog ministra izabran mnogopoštovani otac Josip Blagoje, rodom iz Našica. Za kustoda je po drugi puta izabran velečasni otac Jakob Spatzierer, već definitor. Za definitore su izabrani mnogopoštovani otac Jeronim Lipovčić iz Požege, lektor jubilat i već definitor, velečasni otac Jacint Campion, generalni lektor i velečasni otac Bonaventura Bašić iz Baje. Na ovom kapitolu za gvardijana samostana sv. Antuna Padovanskog u Našicama potvrđen je za treću godinu velečasni otac Nikola Starčević, za vikara je isto tako potvrđen poštovani otac Marijan Bilinović, a ostali oci i braća kako slijedi. To su: Velečasni otac Serafin iz Vukovara, pridruženi član Provincije i diskret. *Velečasni otac Kerubin Abramović, pridruženi član samostana i diskret.* Poštovani otac Mihael Benčević, duhovnik, diskret i knjižničar. Poštovani otac Kapistran Glavaš, učitelj pripravnika i zapisničar. Poštovani otac Stjepan Sarajčić, nedjeljni propovjednik za hrvatski jezik. Poštovani otac Tadej Matić, blagdanski propovjenik za hrvatski jezik. *Poštovani otac Ivan Pavlović, upravitelj u Miholjcu. Poštovani otac Antun Zvekan, suradnik u Miholjcu.* Časni otac Josip Jelić iz Gradiške. Časni otac Rochus Haas, orguljaš i učitelj mladeži. Časni otac Andrija Bležević, upravitelj u *Brodancima.* Poštovani otac Jakov iz Cernika. Časni otac Šimun Bukvić. Časni otac Lovro Pavić.

REZIDENCIJA BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA U VALPOVU

Poštovani otac Klement Trgovčević, predstojnik.

Poštovani otac Augustin Somborčević, godišnji propovjednik za hrvatski jezik

Poštovani otac Veit Tribl, godišnji propovjednik za njemački jezik i orguljaš

Poštovani otac Grgur iz Valpova, vanjski propovjednik

Poštovani otac Bernardin Gučić, vanjski propovjednik

Braća klerici

Brat Nepomuk Angermann, brat Aleksandar Tomiković i brat Ilija Jelić

Zavjetovani laici

Brat Joseph Burkart, kuhar. Brat Engelbert Roth, staklar. Brat Andreas Kantzer, kovač. Brat Franjo Ugarčević, podrumar. Brat Didak Rausch, stolar. Brat Karl Köck, krojač, sakristan. Brat Jakov Bunczvik, kolar. Brat Angel Risbstein, ranarnik. Brat Joseph Jocham, trećoredac, postolar.

Ove godine (1764.) pod upravom gore spomenutog Nikole Starčević sagrađena je zajednička kripta crkve šest orgija u duljinu i četiri i pol u širinu, i čitav korpus crkve stavljen je pod svod ukrašen inkrustacijama i položen na stupove. Pročelje je sve do vrha podignuto i ukrašeno željeznim pozlaćenim križem i odozgo prekriveno obrađenim kamenom.

Isto tako izgrađen je veličanstven oratorij s pozlaćenim ukrasima i svodovima kakvi su u sakristiji, a postavljeno je uz vrata crkve i malo zvonce s pozlaćenim ukrasima. Na crkvu je bilo postavljeno dvanaest novih prozora, bilo sa željeznim rešetkama, bilo smrežicama. Jednako tako 16. kolovoza započeto je s mramornom oplatom velikog oltara. I livada nazvana Rast ove je godine iskrčena i proširena na dvadeset kosa (36 000 metara kvadratnih), a krčenje je samostan stajalo 546 radnika, 136 forinti i 25 denara. Osim toga ove je godine dovezeno 1400 kamenih kvadrata za pod crkve.

1765.

Pod istim je gvardijanom, vel. ocem Nikolom Starčevićem, izrađen je kip sv. Anuna sa dva anđela, četiri piramide i dva kapitela, s pozlaćenim okom Providnosti, čitav od kamena i postavljen na pročelje. I posojeće spremište u malom vru na jugu dozidano je višim zidom i stavljen pod nov krov. 29. travnja ove godine mnogopošovani otac Josip Blagoje, provincijalni ministar, uspio je alodij preko ceste s pripadajućim šljivikom sve do ograde samostanskog parka presvjetlom barunu Josipu Pejačeviću, nasljedniku i vlasniku našičkog vlastelinstva. A on je zauzvrat, izuzevši četiri seljačke kuće, samostanu predao zemlju uz samostansku cinkturu i povrh oga je dodao 200 forinti. Ove 1765. godine 22. srpnja, već spomenuti mnogopoštovani otac Josip Blagoje, provincijalni ministar, održao je svoju prvu provincijalnu skupštinu u samostanu našeg oca sv. Franje u Petrovaradinu. Na toj je skupštini za gvardijana ovog samostan sv. Antuna Padovanskog izabran velečasni otac Martin Hercegović. Za vikara pošovani otac *Grgur iz Valpova*. Ostali oci iz zajednice bili su slijedeći: Mnogopoštovani otac Filip Radić, zaslužni lektor jubilat, bivši defnitor, diskret i zapisničar. Velečasni otac Jeronim iz Beča, pridruženi član i učitelj pripravnika. Poštovani otac Nikola iz Lašve, duhovnik. Poštovani otac Nikola Starčević, nadzornik gradnje i diskret. Pošovani otac Jakov iz Cernika. Poštovani otac *Ivan Pavlović, poglavar u Miholjcu – 1765*. Pošovani otac *Antun Zvekan*, blagdanski propovjednik. Poštovani otac Josip Musić, nedjeljni propovjednik. Časni otac Josip iz Gradiške. Časni otac Luka Cakalić. Časni otac Rochus Haas, orguljaš. Časni otac Šimun Bukvić, pomoćnik u Miholjcu. Časni otac Jakov Marinović. Časni otac Rok Smenderović.

VALPOVAČKA ZAJEDNICA – 1765.

Pošovani otac Kapistran Glavaš, predstojnik
Pošovani otac Andrija Šimić, domaći propovjednik
Pošovani otac Karlo Crnogaić, vanjski propovjednik
Pošovani otac Veit Tribl, propovjednik za njemački jezik, org.
Pošovani otac Tadej Matić, vanjski propovjednik

Zavjetovani klerici

*Brat Josip Ulić; brat Petar Lipovčević, Ivan Tadić, Ivan Lukmirović
Ivan Grujčić, Antun Perczki, Julijan Marinović, Dionizije Marjanović*

Zavjetovani laici

Brat Joseph Kronovetter slikar, Engelbert Roth kuhar, Andreas Kantzer kovač, Karl Köck krojač i sakristan, Stjepan Perčinlić podrumar, Melkior Gramastri orguljaš, kantor i klesar, Jakov Brunczvik kolar, Didak Rausch stolar, Juniper Stilp (Szilp) kipar, Modest Farber ranarnik, Jakov Orašević trećoredac pekar.

17. listopada 1765. u Vukovaru je nenadnom smrću preminuo mnogopoštovani otac Josip Blagoje, sadašnji provincijal ministar, uz veliku žalost njemu podložne braće a osobito ovog samostana čija su crkva i veliki oltar sv. Antuna zahvaljujući njegovoj revnosti i pod njegovom upravom dograđeni, obnovljeni i dovedeni u savršeno stanje. Isticao se i drugim mnogobrojnim dobročinstvima tako da je s pravom zaslužio nazivati se „ocem domovine“, Stoga da ne bi provincija dugo bila obezglavljena, oci definatori i ostali kojima je to bila dužnost, sastali su se u samostanu sv. Križa u Osijeku da izaberu provincijalnog vikara, i ondje je 10. studenog većina časnog definatorija za provincijalnog vikara izabrala mnogopoštovanog oca Ivana Velikanovića, sadašnjeg generalnog lektora svete teologije. Ali nepijatelj kojega najviše žalosti sloga među braćom naknadno je posijao među ocima članovima definatorija neslogu time što je mnogopoštovani otac Filip Penić, bivši provincijalni ministar, koji se 8. veljače 1762. u Baču pred časnim definatorijem odrekao prava sudjelovanja na kapitulima i skupštinama i zakleo se da se ni rječju ni pismeno neće mješati u poslove provincije, predsjedao ovoj skupštini na kojoj je izdvojena manjina definatorija, zajedno s Maximilijanom Leisnerom, onedavno bivšim provincijalnim ministrom, u Mohaču izabrala drugoga na mjesto provincijalnog vikara, i to velečasnog oca Eugena iz Beograda, lektora za šestogodišnje ispite. Kad je napokon prečasní otac generalni povjerenik proglasio i jedan i drugi izbor nevažećim, tri mjeseca nakon smrti spomenutog provincijalnog ministra, okupili su se oci definatori na novu izbornu skupštinu za provincijalnog vikara u samostanu sv. Stjepana kralja u Mohaču, gdje je uspješno 23. siječnja glasovima sviju na mjesto provincijalnog vikara izabran mnogopoštovani otac Jeronim Lipovčić iz Požege, zaslužni lektor jubilat i dvaput definator provincije.

1766. Godine gvardijan i vikar su isti kao i gore, kao i ostala samostanska zajednica. Te je godine čitav korpus crkve osim dviju kapela i svetišta obijen, i čitav je pod, uključujući svetište prekriven kvadratima. Sagrađena su tri oltara i svetište koje je podašćano jelovinom. Postavljeno je šest kapitela na stupove u korpusu crkve, oslikane su željezne rešetke svetišta i nabavljeno je 700 kamenih kvadrata. Veliki oltar je dovršen 7. lipnja, i na njemu je prvu svečanu misu održao presvjetli i prečasní gospodin Josip Antun Čolnić, đakovački biskup. Nabavljena je i ne za malu cijenu pokaznica sa dva pozlaćena krčaga i srebrnim umivaonikom, kao i dvije zaglađene mramorne posude za primanje svete vodice. I samostanska zgrada unutar cinkture podzidana je od temelja, sagrađena je kuhinja s ognjištem, nanovo je prekrivena cisterna uz kuću, pročelje spremišta i malom vrtu zatvoreno je daskama, obnovljen je bunar u dvorištu samostana. Sagrađen je napokon (i to od materijala preostalog od crkve) i solida čvrst zid cinkture, koji počinje kod staje i dug je 90 orgija, i na kojem je 5 orgija pod otvorom u temeljima postavljenom željeznom rešetkom zaštićen ispust za budući odvodni kanal iz zahoda. I na kraju (još i ovo): ispečena je jedna peć za ciglu iz koje je dobiveno 79 tisuća opeka i 6500 crjepova žljebnjaka, a (ispečene su) i dvije peći vapnenice na slavu Božju i na buduću korist samostana sv. Antuna. Od tog su spaljivanja preostale 23 orgije drva.

Dekret Siksta IV. – O vinograinima i posjedima Biskup Siksto, sluga slugu Božjih;

Pozdravlja ljubljene sinove, vikara Franju iz Dubrovnika i svu braću franjevce Provincije Bosne prema običaju ovog istog reda i šalje (im) apostolski blagoslov.

Kao rimski papa, Kristov namjesnik svetog Petra apostola (a njemu i njegovim nasljednicima isti je Otkupitelj povjerio ovce na čuvanje) ponekad onoi što je mudro ustanovljeno od njegovih predhodnika u vezi s pravilom redovničke čistoće i u vezi pridržavanjem vjerskih propisa, ublažavajući krutost zakona, u nepredviđenim slučajevima koji se zbog ljudskih grijeha javljaju onima koji se pravdaju da će vjerske obaveze oslabljati zbog oskudice u svjetovnim dobrima, ublažava i usklađuje te se na drugi način određuje onako kako (on sam) umije u Gospodinu razborito urediti, procjenivši kako valja svojstva okolnosti događaja. Uistinu je nedavno nama potresnim riječima s vaše strane izneseno kako su gotovo sva vaša sjedišta u prodoru nevjernika Turaka spaljena i razorena i djelomično ostala npuštena, a jednako (su) tako često (ostali napušteni) i kršćani iz tih krajeva (zamolili ste) neka se po apostolskoj dobrostivosti udostojimo dopustiti vama i vašim samopstanima da možete prihvatiti i zadržati posjede, vinograde i koja god druga dobra, i u slučaju da ste vi i pojedini od vas pozvani od nekih svjetovnih gospodara radi unapređenja bogoslužja i radi pobožnosti na zemljišta, u gradove, utvrde i seoska imanja tih istih gospodara u Hrvatskoj i Slavoniji s one strane rijeke Save, da možete graditi rezidencije i sjedišta svog reda, ili ako su već sagrađeni, da možete u njima ostati i služiti Gospodinu, pa čak i ako se posjedi gospodara i zemlje protežu sve do rijeke Drave i dalje; I da možete podjeljivati crkvene sakramente puku od vas obraćenom te također da zbog smanjivanja broja braće svoga reda koje su prouzrokovali spomenuti nevjerni Turci, možete zadržati u svojim rezidencijama, samostanima i sjedištima koju god braću spomenutog reda te (neka se udostojimo) i inače na prikladan način pobrinuti se za sve rečeno.

Stoga mi, želeći priteći u pomoć vama po običaju Svetog Oca i duboko suosjećajući u vašim zajedničkim i pojedinačnim nevoljama, oskudicama, poteškoćama i opasnostima kojima ste iz dana u dan izloženi, dopuštamo apostolskom vlašću i ujedno oprost sadržajem ovog dokumenta vama i svakom pojedinom od vas, vašim rezidencijama, sjedištima i samostanima bez ikakve druge i drugačije postignute dozvole u pogledu toga, da prihvatite i zadržite posjede, vinograde i druga dobra koja god vam netko pokloni za vaše potrebe; i ako bi se dogodilo da vas sami gospodari pozovu radi unapređenja bogoslužja i radi pobožnosti u gradove, zemlje, gradiće, utvrde i seoska imanja u prije spomenutima Hrvatskoj i Slavoniji, da gradite rezidencije i samostane s one strane iste rijeke Save, ili ako su već sagrađeni, da ih prihvatite i u njima ostanete, pa čak i ako se granice ovih gospoara protežu sve do rijeke Drave i dalje ; Da u tim istim sjedištima vjerno služite Svevišenjmu, da podjeljujete crkvene sakramente puku od vas obaćenom, da prihvatite braću spomenutog reda u svojim rezidencijama, samostanima i sjedištima uz suglasnost pretpostavljenih i da prihvatite određenu crkvu koju je sagradio ljubljeni sin, svećenik Filip, kad je kao što se tvrdi, taj isti Filip pristupio ovom redu i bio spreman istu crkvu s onim što joj pripada predati vama i većem spomenutom redu; Da sagrađite zgradu za stanovanje oko iste crkve i da od groblja same crkve, koje nije udaljeno više od 15 koraka od te zgrade, utredite jedan vrt sebina upotrebu te da ujedno s punim pravom možete i smijete posredstvom svojeg prokuratora primati plodove, prihode i urode crkve sv. Marije sa sjedištem u Trsatu u Krbavskoj biskupiji. I povh toga, budući da se često događa, kao što nadodajete, da glavai i župnici župnih crkava iz spomenutih krajeva i ostali svjetovni svećenici i vjernike koji dolaze k vama radi ispovjedanja svojih gijeha i radi darivanja milodara zadržavaju da to ne čine i zabranjuju istim tim vjernicima to pod prijetnjom izopćenja, mi svim tim istim glavarima, župnicima i ostalim svećenicima svjetovnim pod vrlo strogom prijetnjom izopćenja zabranjujemo da vjernike odvlače bilo na koji način, izravno ili neizravno, od takvih ispovjedi i dobrotvornih milodara ili ih nagovaraju na suprotno.

Uostalom dopuštenje koje je nekoć vama dano u vezi s kućom ili samostanom u Senju u vlasništvo na njim koje ste zadobili i sve što iz toga slijedi, vama već spomenutom vlašću odobravamo, potvrđujemo i osnažujemo ovim spisom popravljajući sve i pojedinačne nedostatke, ako takvi postoje, i dopuštamo vam da možete zadržati i posjedovati dobra, plodove, prihode i urod ove kuće ili samostana u Senju posredstvom svojeg već spomenutog prokuratora ili drugog postavljenog od vas i slobodno i bez zapreka upotrebljavati / ih / za vlastite potrebe, te da imate pravo a da vas u

tome ne sprečavaju ukazi i apostolske odredbe, a pogotovo ne one mojeg prethodnika, blagopokojnog pape Bonifacija VIII. koji je zabranio da braća iz prosjačkih redova za stanovanje zauzimaju nove rezidencije ili koja god sjedišta u gradu, naselju, utvrđi ili bilo kojem mjestu bez posebne dozvole Apostolske stolice, a ta bi se dozvola potpuno, izričito i od riječi do riječi odnosila na ovakvu zabranu i da vas u tom ne sprečavaju bilo koji drugi apostolski spisi kojima se također zabranjuje da braća trećeg reda zvane konventualcima pod prijetnjom izopćenja i drugih kazni i da ih ne sprečava prisega istog reda niti apostolska potvrda, pa čak niti potpisi osnaženi bilo kojom drugom vjerodostojnošću a niti bilo koji ostli običaji koji se tome protive.

Stoga baš nikome od ljudi neka ne bude dopušteno poderati ovu stranicu našeg dopuštenja, oprosta, zapreke, odobrenja, potvrde, osnaženja i dopune, ili drsko i nepromišljeno raditi protiv nje; Ako bi se netko ipak usudio pokušati, neka zna da će ga stići gnjev Cvemogućeg Boga i Njegovih apostola svetih Petra i Pavla.

U Tivoliju, 12. kolovoza, godine 1473. Utjelovljenja Gospodnjeg, druge godine našeg pontifikata. Potvrđujem da je ovaj prijepis sukladan sa svojim izvornikom.

Iz biskupskog ureda u Ljubljani, 16. listopada 1756.

Mjesto pečata

Karl Peer, generalni vikar u Ljubljani, vlastoručno

Kao građa za buduća sjećanja od godine

1766. , i to od 23. listopada, uključujući i taj dan tog dana i godine održana je druga kapitularna skupština u samostanu Presvetog Trojstva u Somboru pod predsjedanjem mnogopoštovanog oca Jeronima Lipovčića, provincijalnog vikara. Na njoj je za gvardijana samostana sv. Antuna u Našicama izabran velečasni otac Marijan Bilinović / do tada / potvrđeni vikar. U vrijeme kada je prije spomenuti velečasni otac gvardijan obavljao svoju dužnost za devet mjeseci vrt je okružen zidom dugim 90 orgija, položeni su s istom svrhom, temelji u dužini od 40 orgija, a u okviru istih radova je na južnoj strani, na padini podignuta praonica prekrivena šindrom, s iznimno snažnim grijanjem ispod poda namjerno ugrađenim radi sušenja odjeće, čijim vratima su simetrično postavljena vrata ostave za odlaganje kojekakvih stvari. Pokraj nje je predsoblje, prostrano i ugodno zbog položaja same zgrade. Isto tako od kolarije do vrata na zapadnoj strani zatvorene su na cinkтури, i označene znakom + , puškarnice koje će se lako otvoriti u slučaju potrebe.

Čitav samostan zajedno sa izbama iznutra je obijen, jednako tako i prolaz koji gleda na spremnicu vinskog podruma, a vjkešto su izrađene rešetke u pjevalištu sa sjedalima, i ispečena je jedna peč vapnenca.

1767. Na početku te godine preminuo je u samostanu svog rodnog slobodnog i kraljevskog grada Požege mnogopoštovani otac Jeronim Lipovčić, provincijalni vikar, na čije je mjesto za provincijalnog vikara izabran velečasni otac Benedikt Zebić, lektor za šestogodišnje ispite, rodom iz Broda, pod čijom je upravom provinciju posjetio povjerenik mnogopoštovani otac Giovanni Batista Calvatoni, rodom iz sjeverne Italije, koji je obavivši dužnost zakazao skupštinu u ovom samostanu za 10. kolovoz tekuće godine. Dne 9. kolovoza po prvi put je javno u crkvi sv. Antuna, po jednoj odluci svih članova komisije, poštovani otac Juraj Martinović, lektor filozofije, uz sudjelovanje /studentata/ braće Simona Kantza i mnogopoštovanog Bonaventure Ulakića, svoje teze vrlo oštro i uspješno obranio. (...) odmah je propovijed održao poštovani Antun Adudić, propovjednik (...), a pjevanu misu uz punu asistenciju održao je otac *Petar Velikanović*, lektor moralne teologije. Večernjica je služena svečano. Na sam dan (...) u pola devet u jutro zvonila su sva zvana (...) a poslije toga slijedila je procesija oko čitavog samostana (...) procesiju, a svečanu propovijed u čast sv. Antuna / održao je / poštovani otac *Petar Valikanović lektor moralne teologije*. Pjevanu misu uz punu asistenciju služio je otac *Josip Pavišević, lektor opće teologije iz Osijeka*. Poštovani otac *Petar Velikanović svečano je služio večernjice*.

1773. 22. kolovoza na drugoj kapitularnoj skupštini održanoj pod predsjedanjem mnogopoštovanog oca *Ivana Velikanovića, sadašnjeg provincijalnog ministra u Tolni u samostanu sv. Anuna Padovanskog*, potvrđen je za drugu godinu svog gvardijanata velečasni otac Filip Matković. *Na mjesto poštovanog Ivana Pavlovića, koji je premješten za predstojnika u Valpovo*, došao je poštovni otac Hijacint Mandikić. Godišnji propovjednik bio je poštovani otac Pavao Pavić, njegov pomoćnik časni otac Ivan Grujić, a lektori moralne teologije bili su poštovani otac Pascal Dule i poštovani otac *Petar Velikanović* za drugu godinu, dok su tri prije spomenuta štićenika hraniteljce *Provincije Bezgrješnog Začeće B. D. Marije i dalje bili marljivi u natjecanju studenata u učenju moralne teologije i hrvatskog jezika. Ove, 1773. godine apostolskim nalogom donesenim u Rimu 31. srpnja DRUŽBA ISUSOVA je u cijelom svijetu ukinuta, razvlačena i potpuno iskorjenjena sa svim povlasticama, izuzećima i dozvolama i njezini pripadnici su pridruženi svjetovnim svećanicima ili petrovcima s godišnjom naknadom. Nihova svjetovna dobra i posjede preuzela je Dvorska komora.*
1774. 8. siječnja 1774. između tri sata i 45 minuta u jutro u sedam sati osjetio se jak potres koji je ipak uz Božju pomoć prošao bez ikakve štete. 7. travnja iste godine iz Zagreba je preko Virovitice ovdje u Našice došao u kanonsku vizitaciju (a u to vrijeme ovom /našom/ Provincijom hraniteljicom, uspješno je *upravljao mnogopoštovani provincijal Ivan Velikanović*), mnogopoštovani otac Adalbert Belaj, sadašnji generalni povjerenik Provincije sv. kralja Laislava, generalni lektor za šestogodišnje ispite i sadašnji definator. Kad je dovršio vizitaciju po propisu, 13. istog mjeseca otišao je u Veliku. Dana 24. ožujka iste godine iz ovog časnog samostana otišao je, primivši poslušnicu, otac Pascal Dule, lektor moralne teologije, sa tri studenta kandidata za svećeničko ređenje i to s Leopoldom Kapuanom i Apolinarom Gostlom, štićenicima Bugarske provincije Bezgrješnog Začeca B. D. Marije i s Pacifikom Antonićem, štićenikom naše provincije, preko Vojne krajine u Zagrebne bez velikih (...) da bi se zaredili. I njih je (...) na Uskrsni ponedjeljak zaredio preuzvišeni i presvjetli (...) Josip Galjuf biskup zagrebački. Iste je godine u mjesecu ožujku velečasni otac Filip Matković, sadašnji gvardijan ovog samostana bio razrješen dužnosti, jer je na skupštini održanoj u Osijeku od definatorija bio izabran za tajnika mnogopoštovanom ocu *Josipu Paviševiću, generalnom povjereniku hraniteljice Provincije sv. kralja Ladislava*. Naslovom ovdašnjeg predstojnika okitio se poštovani otac Hijacint Mandikić, sadašnji vikar, a naslovom vikara poštovani otac Bernardin Gučić, sve do povratka gore spomenutog poglavara. Dana, 1. svibnja iste godine u našoj crkvi sv. Antuna Paovanskog svoju je prvu misu služio Bogu , otac Leopold Kapuan, sadašnji student moralne teologije na drugoj godini, štićenik Bugarske provincije u nazočnosti kuma, predstojnika samostana, poštovanog oca Josipa Stojanovića, blagdanskog propovjednika u Požegi i podđakona časnog oca Justa Mirkovića, ceremonijara oca Petra Velikanovića, lektora moralne teologije. koji je i održao propovijed na hrvatskom jeziku pred njemačkim pukom i poštovanog oca Pascala Dulea, lektora moralne teologije.
1775. 8. svibnja u naselju Kloločevci svoju prvu misu služio je otac Apolinar Gostl, student moralne teologije na drugoj godini, štićenik Bugarske provincije, uz prisutnost kuma, predstojnika samostana, poštovanog oca Hijacinta Mandikića, đakona časnog oca Justa Mirkovića, podđakona oca Leopolda Kapuana, a propovijed je pred pukom održao isti poštovani otac predstojnik Manikić. 15. svibnja iste godine u naselju Podgorač mladu misu je održao Pacifik Anonić, student moralne teologije na drugoj godini, uz nazočnost kuma poštovanog oca Hijacinta Mandikića, predstojnika samostana, đakona poštovanog oca Mihaela Katića, blagdanskog propovjednika u Đakovu, podđakona časnog oca Faustina Pavlovića (Pavlovići su selo do Požege prema brdu) i ceremonijara oca Leopolda Kapuana. Propovijed je održao poštovani otac Pavao Pavić, sadašnji nedjeljni propovjednik ovog samostana. Sve ove tri mlade mise održane su i objavljene na trošak presvjetlog grofa Žigmunda Pejačevića. 24. srpnja iste godine krov ove crkve dovršen je u cijelosti i to je stajalo 184 forinte. 14. kolovoza iste godine dva bočna oltara, sv. Josipa i sv. Franje,

postavio je osječki stolar za 250 forinti. *16. kolovoza iste godine Njegovo Veličanstvo car Josip II., kad su mu se nesretnim slučajem na putu iz Miholjca, dok je prolazio kroz Valpovo, noću izvrnula kola, pobrinuo se da sebi u blizini neke kućice pusti krv; kad je to učinjeno, požurio je u Osijek, a odatle u Peštu u vojni tabor.* 28. kolovoza iste godine popločen je i kamenim kvadrataima dovršen četvrti hodnik pokraj crkve (a za je bilo nabavljeno 1000 kvadrata za 172 forinte), a istog dana je započet krov prema veliko vrtu. 28. kolovoza 1774 održan je kapitul u Iloku u Srijemu, kojem je predsjedao kraljevski povjerenik, presvjetli i prečasni gospodin Matija Krtica đakovački biskup. Na njemu je za provincijalnog ministra izabran mnogopoštovani otac Ladislav Spajić, sadašnji kustod i generalni lektor svete teologije, za kustoda velečasni otac Bartolomej Knežević, a za definitore mnogopoštovani otac Jakob Spatzierer, bivši ministar i dekan provincije prečasni otac Šimun Hatač, Blaž Tadijanović i Martin Hercegović. Za tajnika velečasni otac Josip Jakošić. Za gvardijana ovog samostan potvrđen je za treću godinu velečasni otac Filip Matković iz Požege. Otali članovi samostanske zajenice, bilo novi bilo potvrđeni, od sada su slijedeći: vel.otac Serafin Sabovljević, pridruženi član Provincije; Poštovani oci Filip Medarić, lektor teologije, vikar, pomoćnik propovjednika i župni vjeroučitelj, Bernardin Balić, upravitelj u Koški, Luka Čakalić upravitelj u Podgoraču; Marko Gužvić propovjednik; Marijan Bilinović upravitelj u Motičini; Grgur Zorić, Petar Čavčić lektor moralne teologije, Christofor Kellerer lektor moralne teologije, jednako tako časni otac Bernardin Gučić upravitelj u Klokočevcima, Filip Matković iz Dubočca upravitelj u Miholjcu, Damjan Vinčazević suradnik u Miholjcu; Just Mirković upravitelj u Zoljanu; Stanislav Glavadanović student moralne teologije. Oci Danijel Stuka iz Bugarske provincije, Leopolda Kapuan i Apolinar Gostl. Oci Pacifik Antoniće, Tobija Crnojević, Grgur Petrović i brat Adrijan Muth orguljaš.

Braća laici

Braća Joseph Konovetter, Dionysius Daucher, Karl Köck, Maijan Hoffman, Leo Seiffers, Antun Stipešević, Cyprian Sigmindt trećoredac i Anton Schwartz trećoredac kuhar. Potkraj ove godine slikar Franjo (...) koji je odsjeo u Đakovu pozlatio je dva bočna oltara sv. oca Franje i sv. Josipa, pogodivši se za 133 forinte po oltaru. Slike je u Budimu naslikao koji je boravio u tvrđavi kod samostana redovnica sv. Klare za 30 forinti po slici. 26. je umro poštovani otac Jakov Vidaković i sahranjen je u kripti crkve.

1776. Te godine gotovo čitavo Ugarsko Kraljevstvo sa Slavonijom pretrpjelo je tešku studen i nevolje u opskrbi stoke krmom, kako zbog suše te godine, tako i zbog naglog zahlađenja i veoma oštrem zime koja je praćena obilnim snijegom i ledom, trajala je od 12. studenog sve do 1. svibnja, tako da su mnogobrojni morali trpjeti zbog nestašice sijena i stoke. Te godine u lipnju bila je poplava kakve nije bilo već više od pedeset godina tako da su se podavili mnogi ljudi i njihova stoka, usjevi su uništeni, a kuće srušene. A ta je poplava bila i glavni razlog malog broja ljudi na blagdanu sv. Antuna, koji je inače posjećen u velikom broju.

Darežljivošću presvjetlog gospodina grofa Josipa Pejačevića iz Virovitice oltar sv. Križa bio je pozlaćen i uspješno dovršen, zbog čega je slikaru isplaćeno 615 forinti.

2. srpnja iste godine otac Adrijan Muth, štićenik Kapistranske provincije i u ovom samostanu student svete moralne teologije služio je svoju prvu misu Bogu na velikom oltaru. Dobročinitelj ove svečanosti ili (kako vole reći) duhovni otac presvjetli gospodin grof Ljudevit Erdödy, ovdje se zbog zauzetosti zadržao tek nekoliko dana.

Za vrijeme održavanja iločkog kapitula u Srijemu oci časnog definitorija osnovali su bolnice, i za njih su određeni neki samostani kao : požeški, temišvarski, petrovaradinski i budimski. Za osječki je samostan od posteljine dano slijedeće: slamarice, madrac. četiri plahte, tri

jastuka s pripadajućim jastučnicama, pokrivač, dva rupca za brisanje znoja, dva ručnika i dvije noćne povezaće.

6. srpnja mnogopoštovani otac Ladislav Spajić došao je u prvu kanonsku vizitaciju. Pratili su ga mnogopoštovani otac Ladislav Jezik, lektor jubilat i sadašnji gvardijan samostana u Osijeku, i velečasni otac Josip Pavić, generalni lektor u istom samostanu. Odmah je s velečasnim ocem Filipom Matkovićem gvardijanom otišao pozdraviti presvjetlog grofa Josipa Pejačevića. A iz našeg je samostana, s namjerom da nastavi kanonsku vizitaciju, otišao u Đakovo 13. istog mjeseca u popodnevnim satima.

U isto vrijeme, kad se mnogopoštovani otac mrovincijalni ministar zadržao na ovom mjestu, prvu je misu svemogućem Bogu služio otac Antun Zungler iz Budima uz asistenciju kuma, velečasnog oca Josipa Jakošića, sadašnjeg tajnika provincije, a otac Stanislav Glavadanović držao je propovijed pred narodom. Na ponizno salijetanje i molbe velečasnog oca gvardijana presvjetli grof Josip Pjeačević isplatio je i dao samostanu 35 urni vina kao milodar. (oko 20 litara). A presvjetli Žigmund od uroda svojeg vinograda 14 urni (oko 8 litara).

Dvadesetog kolovoza u našoj je crkvi održana svečanost, dok je velečasni Ivan Rebić, štićenik pečuške biskupije, sin blagopokojnog Stjepana Rebića, plemićkog suca slavne Virovitičke županije, slavio svoju prvu službu Božju; njemu je uz bok stajao velečasni otac Filip Matković iz Požege, gvardijan, a propovijed pred pukom održao je poštovani otac Filip Medarić, sadašnji vikar, pokretač i dobročinitelj ove svečanosti bio je presvjetli grof Žigmund Pejačević koji je po dobrim starim običajima sve u samostanu počastio divnim danom time što je ručkom i večerom dostojno okrijepio braću.

Pred kraj ovog, već gotovo trogodišnjeg gvardijanata postavljen je oltar sv. Ivana Krstitelja koji su u cijelosti izadili kako stolar, tako i kuoar iz Osijeka, koji je plaćen 320 forinti. Samostan je od svojeg prihoda dao 250 forinti, a ostali je bilo prikupljeno od dobročinitelja. Isto tako slikar koji stanuje u tvrđavi pokraj kloštra redovnica sv. Klare u Budimu je naslikao sliku za sam oltar, za koju je potrošeno 40 forinti, a njih je dao anonimni dobročinitelj. Bojenje i pozlata stajali su 100 imperijala. (175 forinti ; imperijal ili talir). Isplaćeni su iz samostanske blagajne 1777, u mjesecu studenom. Prije kraja 1774. , kada su u listopadu izvođeni radovi na popravku krova i na prezidivanju većeg dimnjaka, na obnovi kuhinje, kao kao i na izgradnju novog dimnjaka na onoj strani koja gleda na vrt, za sve je te radove utrošeno 96 forinti.

24. kolovoza 1775. održana je prva kapitularna skupština u samostanu sv. Augustina u Velikoj, na kojoj je uz donošenje ostalih mudrih odluka, za gvardijana ovog samostana izabran velečasni otac Marijan Bilinović, a iste je godine zatekao slijedeću zajednicu: Velečasni otac Serafin Sabovljević, pridruženi član Provincije i diskret, vel. otac Marko Zličar pridruženi član Provincije, duhovnik i iskret pošt. otac Filip Medarić, vikar, diskret i ispitivač, pošt. otac Pavao Pavić, blagdanski propovjednik za hrvatski jezik i suradnik u Seoni, poštovani otac Luka Čakalić, duhovnik i suradnik u okrugu Podgorač, poštovani otac Marko Gužvić nedjeljni propovjednik za hrvatski jezik, župni vjeroučitelj poštovani otac Grgur Zorić duhovnik, poštovani otac Lovro Staklenčić glavni sakristan, poštovani otac Filip Matković iz Dubočca upravitelj u Miholjcu, poštovani otac Petar Čavčić lektor moralne teologije, učitelj ceremonija, ispitivač, nagovornik klerika, poštovani otac Celestin Schneider lektor moralne teologije, ispitivač, nagovornik laika izlagatelj slučajeva savjesti, knjižničar, časni otac Bernardin Gučić suradnik u Klokočevcima, časni otac Damjan Vinčezević suradnik u Miholjcu, časni otac Just Mirković suradnik u Koški, časni otac Stanislav Glavadanović.

Studenti moralne teologije

Otac Nemezije Klement, otac Ilija Ružić, o. Anton Zungler, brat Marcelin Klarić, brat Bonaventura Aainisch, brat Irenej Antolović, brat Ambrozije Suknović, brat Stanislav Sudarević.

Braća lici

Brat Jozeph Kronovetter, brat Dionysius Daucher vrtlar, brat Karl Köck, brat Matthias Wagner vrtlar, brat Marijan Hoffmann pekar i podrumar, brat Antun Stipešević kovač i vrtlar, brat Maximilijan Thesch kuhar.

Dvadesetšestog studenog 1775. djevojka Julijana rođena je u gradu Vukovaru u Pečuškoj biskupiji u slavnoj Sijemskoj županiji od roditelja pravoslavaca Vitala i Ane Trpinjac u dobi od 18 godina prosvjetljena milošću Duha Svetoga i potaknuta žarkom željom da prihvati rimokatoličku vjeru, došla je ovamo te je revnošću i brigom poštovanog oca Marka Gužvića, nedjeljnog propovjednika valjano upućena u otajstva vjere i odrekavši se grkoistočnih zabluda, svečano pred velikim oltarom pod pokroviteljstvom velečasnog oca Marijana Bilinovića, gvardijana ovog samostana i upravitelja župe, objavila očitovanje vjere. A to je vrlo gorljivo promatralo čitavo mnoštvo naroda koje se okupilo povodom Mlade nedjelje na misna slavlja i čulo svječenje koje su dali veoma ugledni gospodin Andras Karoly, nadstojnik presvjetlog gospodina grofa Pejačevića na slavnom našičkom vlastelinstvu, i blagajnik crkve sv. Antuna Padovanskog Ivan Matošević. Prije navedene godine i dana.

Jedanaestog travnja 1776., po dopuštenju presvjetlog i prečasnog gospodina Josipa Wernecka, generalnog vikara Zagrebačke biskupije za Slavoniju, nanovo je izgrađeno groblje u filijali Vukojevci za to naselje i za Kšince i Stipanovce, a istog dana ga je blagoslovio velečani otac Marijan Bilinović, gvardijan samostana i upravitelj župe u nazočnosti poštovanog oca Marka Gužvića propovjednika Petra Čavčića lektora moralne teologije, Luke Čakalića suradnika, Bernardina Gučića i Stanislava Glavadanovića.

Prvog svibnja iste godine oglašen je veliki jubilej dopušten od Ojca VI. čija je Bula bila pričvrščena na vratima ove crkve; a po naređenju preuzvišenog gospodina biskupa Josipa Galjufa i organiziran pod vodstvom preč. gosp. Franje Popovića prepošta i generalnog vikara. Župljani našičke, orahovačke, sopjanske i slatinske župe bili su obavezni pojaviti se u procesiji u Zagrebu na dan 11. lipnja da bi zadobili jubilarni oprost, kako se može vidjeti u Zapisniku župe na strani 34., ali zbog neimaštine i teškoća na tolikom putu nitko iz ove župe nije otpuovao.

Petnaestog svibnja iste godine došao je u kanonsku vizitaciju mnogopoštovani otac provincijalni ministar iz samostana Bezgrješne Djevice u Đakovu, u pratnji velečasnog oca Nepomucena Manla, gvardijana tog samostana i sa svojim osobnim tajnikom vlč.o. Josipom Jakošićem i tajnikom provincije ocem Petrom Novakom.

17.-og je započela osobna vizitacija redovnika. 18.-og je održan opći ispit iz moralne teologije. Po jedan: o ljubavi prema neprijateljima, o mržnji, sablazni i bogohuljenju. Pod dva: o prisezi, zavjetu, neutemeljenoj osudi i laži. Pod tri: o kleveti, ogovaranju, uvredi i ismijavanju. Ispitivači su bili mnogopoštovani otac provincijal ministar i poštovani oci Petar Čavčić i Celestin Schneider lektori moralne teologije.

Dvadesetog je završila kanonska vizitacija.

6. lipnja prvi je put izložen mali baldahin nad tabernakulom za izlaganje Presvetog Sakramenta, nabavljen za 30 forinti na trošak dobročinitelja Dušana Odakovića iz Martina.

21. je poštovani o. Petar Čavčić lektor moralne teologije otputovao u Zagreb na svečanost ređenja i to s braćom Bonaventurom Hainischom đakonom koji je tada bio zaređen za svećenika i Marcelinom Klarićem minoristom četvrtog stupnja koji je zbog izuzetne dobrohotnosti Negove Preuzvišenosti bio zaređen za svećenika u osam dana.

Istom je prigodom Njegovoj biskupskoj Preuzvišenosti rečeni otac lektor uručio poniznu molbu samostanskog diskretorija u vezi s prebacivanjem obreda posvećenja crkve iskazanu ovim riječima: Preuzvišeni, presvjetli i prečasnii gospodine biskupe, gospodine, usto u najvećoj mjeri predobrostivi, ponizni molitelj, gvardijan i diskreti samostana sv. Anuna Padovanskog u Našicama, mole Vašu Preuzvišenost da se, u svrhu promicanja veće slave

Božje, godišnju svetkovinu posvećenja ove crkve sv. Antuna Padovanskog zajedno s obredima i oprostima treba slaviti 16. nedjelje iza Duhova, dobrohono udostoji prenijeti na nedjelju koja dolazi neposredno nakon blagdana Rana sv. Franje, oca našeg, i koji se obično slavi 17. rujna prema brevijau Reda. I to kako radi što većeg broja vjernika, tako i radi ujednačavanja datuma posvećenja drugih crkviu našoj provinciji. Tu ćemo milost trajno sačuvati u pobožnom sjećanju.

U Našicama, u samostanu sv. Anuna, 20 lipnja 1776.

Gvardijan i diskreti spomenutog samostana. - Otpis 424.

Poštovani oče gvardijane, / brate / u Kristu dostojni poštovanja,

U vezi s Vašom uamolbom, kojom je Vaša poštovana Pobožnost od Njegove biskupske Preuzvišenosti tražila premještanje svečanosti posvećenje crkve na nedjelju koja neposredno slijedi nakon blagdana Rana sv. Franje, biskupijski ured kojom je rečena zamolba bila predana dužan je odgovoriti Vašoj poštovanoj Pobožnosti da ništa ne priječi da se, s obzirom na trenutačne razloge što ih je Vaša poštovana Pobožnost oznijela / Vašoj / uvodnoj molbi, pa dopušta željeno premještanje datuma svetkovine.

Zaključeno na konzistoriju Biskupije 5. srpnja 1776.

Uvijek na usluzi u službenim poslovima Franjo Popović, generalni vikar, vlastoručno

28 srpnja je opći jubilej proširen okružnicama biskupije na sve župe navedene u Zapisniku župe na stranici 36 o prvi posjet crkvama označenim za ovu župu, i to Presvetog Trojstva, sv. Antuna Padovanskog, to jest kapele sv. Antuna unutar klauzure i sv. Marina u Martinu obavljen je u procesijama u poslijepodnevnim satima; a slijedećih je blagdana / posjet / nastavljen uz brojno sudjelovanje pobožnog puka. Dana 1.kolovoza u ovom je samostanu započeo natječaj za filozofiju i trajao je sedam dana bez prekida. Lektorima su postali otac Adrijan Zubarovčić, Prokopija Complecter, Julijan Bartolović, Mansuet Stephan, Nepomucen Fetmayer i Leonard Fridrich.

25. kolovoza u samostanu sv. oca Franje u Petrovaradinu održana je druga kapitularna skupština u kojoj je uspostavljena slijedeća samostanska zajednica, velečasni otac Marijan Bilinović gvardijan i upravitelj župe. vlč. o. Serafin Sambovljević pridruženi član provincije i diskret, vlč. o. Marko Zličar pridruženi član provincije i diskret, pošt. o. Filip Medarić vikar i diskret i ispitivač, pošt.o. Andrija Šimić duhovnik s ovlaštenjem za pridružene slučajeve, pošt. o. Luka Čakalić duhovnik i suradnik u okeugu Podgorač, pošt. o. Lovro Staklenčić duhovnik s ovlaštenjem za pridružene slučajeve i glavni skristan, pošt.o. Silvester Hugnar lektor moralne teologije, učitelj ceremonija, ispitivač, nagovornik klerika i zapisničar, pošt. o. Leander Köppl lekor moralne teologije, ispitivač, nagovornik braće laika, izlagatelj slučajeva savesti i knjižničar, pošt.o. Ivan Privičić, nedjeljni propovjednik, župni vjeroučitelj, pošt. o. Demetrije Mandić blagdanski propovjednik i suradnik u Koški, časni o. Filip Matković iz Dubočca upravitelj u Miholjcu, č.o. Bernardin Gučić surednik u okrugu Klokočevci, š.o. Damjan Vinčazević suradnik u Miholjcu, č. o. Stanislav Glavadanović.

Studenti moralne teologije

Otac Ilija Ružić, o. Marcelin Klarić, o. Josip Blagojević, brat Stanislav Sudarević, brat Nikolas Koller, pomoćni zboroviđa, brat Tomo Varšić, brat Leo Ujvari, brat Pavao Pavić.

Braća laici

Brat Stjepan Grgurović vratar, krojač i vrtlar, brat Karl Köck kraojač, pomoćni sakristan, skrbnik zajednice, brat Matthias Wagner vrtlar, brat Panteleon Bivelli, brat Josip Ringl orguljaš, brat Klement Düringer, brat Gabrijel Heidl trećoredac.

27 rujna 1776. iz Budima su stigle nove orgulje sa 15 registara naručene zaslugom vlč.o. Filipa Matkovića iz Požege još u drugoj godini njegova gvardijanata i većim dijelom plaćene. S njima je stigao maestro Josip (...) orguljaš iz Budima. Dovoz orgulja bez bojanja i povratak maestra u Budim stajali su 900 forinti. A bojanje slijedeće godine stajalo je 150 forini.

28. travnja 1777. ovaj je grad svojim prolaskom usrećio prejasni pinc Maksimilijan nadvojvoda austrijski.

27. lipnja preuzvišeni, presvjetli i prečasni gospodin, gospodin Josip Galjuf zagrebački biskup, došao je u kanonsku vizitaciju, a pratioci na putu bili su mu presvjetli i pečasni gospodin barun Josip Werneck, biskup u Sofiji i arhiđakon dijelova Slavonije, prečasni g. Antun Mandić pomoćni kanonik, preč.g. Ivan Gambreković lektor i čazmanski kanonik, preč.g. Petar Rebrović kantor i čazmanski kanonik i ceremonijar Njegove gore spomenute Preuzvišenosti.

Istog dana od trećeg do šestog sata popodne krizmao je 1312 krizmanika a slijedećeg dana još 28. U devet sati u jutro u pratnji gore spomenutih i nekolcine otaca iz samostana posjetio je župnu crkvu Presv. Trojstva. A kad je s tim završio, vratio se u našu crkvu i obukavši biskupsko odijelo, započeo je misu za vrijeme koje je podijelio prvu tonzuru i četiri niža reda braći Stanislavu Sudareviću i Jurju Mandušiću, slušačima moralne teologije u ovom samostanu. Završivši misu krizmao je njih 38. Napokon je u istom obredu 29. srpnja gore spomenute klerike odlikovao svetim redom podđakonata, a brata Pavla Pavića svetim redom đakonata. I tog je dana krizmao (...). Naposljetku je 30. srpnja u pratnji svojih otišao preko Đakova prema Velikoj Kopanici.

17. srpnja 1777. došao je u kanonsku vizitaciju kao generalni povjerenik mnogopoštovani o. Simon Winckler, bivši definator Bugarske provincije i između bivših provincijala pridruženi član zajedno s mnogopoštovanim ocem Ladislavom Jezikom lektorom jubilatom i sadašnjim gvardijanom osječkog samostana, i s vlč. o. Bartolomejom Kneževićem sadašnjim kustodom Provincije.

5. kolovoza po dopuštenju mnogopoštovanog o. povjerenika vizitatora i mnogopoštovanog o. provincijalnog ministra, radi služenja mlade mise otišli su oci Pavao Pavić i Stanislav Sudarević. Od njih je prvi služio misu kao prvo obraćenje Vječnom Ocu za spas naroda u Jankovcima blizu Vukovara 24, a drugi u Baču 20. istog mjeseca.

28. kolovoza u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Baji u Ugarskoj održan je provincijalni kapitul na kojem je za provincijalnog ministra izabran mnogopoštovani otac Ladislav Jezik, za defintore počasni oci Filip iz Pečuha, Josip Jakošić, Bonaventura Bašlić i Andreas Haytzer, za tajnika vlč. o. Juraj Martinović. Za gvardijana ovog samostan vlč.o. Antun Lukačević koji je i upravitelj župe a ostala zajednica kako slijedi: Vlč. o. Serafin Sabovljević pridruženi član provincije, diskret i duhovnik.; Vlč. o. Juraj Mirković pridruženi član provincije diskret i duhovnik; Vlč. o. Marko Zličar pridruženi član provincije i diskret. Poštovani otac Filip Čevizević vikar i diskret. Poštovani otac Filip Andrija Šimić duhovnik s ovlaštenjem za pridružene slučajeve i suradnik u Seoni. Poštovani o. Luka Čakalić duhovnik i suradnik u Podgoraču. Poštovani o. Lovro Staklenčić s ovlaštenjem glavni sakristan i ispitivač (p.47.). Poštovani o. *Antun Zvekan* duhovnik. Pošovani o. Silvester Hungar lektor moralne teologije, ispitivač, zapisničar, učitelj ceremonija, nagovornik studenata. Pošovani o. Ivan Tadić lektor moralne teologije, ispitivač, izlagatelj slučajeva savjesti i knjižničar. Poštovani o. Ivan Pavičić nedjeljni propovjednik i župni vjeroučitelj. Poštovani o. Franjo Kovačević suradnik u Miholjcu. Poštovani o. Augustin Karađuzović blagdanski propovjednik i suradnik u Koški. Časni otac Filip Matković upravitelj u Miholjcu (*umjesto dosadašnjeg č.o. Ivana Pavlovića koji je imenovan upraviteljem župe u Valpovu*).

Časni otac Bernardin Gučić upravitelj u Klokočevcima. Časni o. Antun Mirković suradnik u Motičini. Časni o. Laurenz Fünckner orguljaš, nagovornik braće laika, studenata u samostanu, učitelj orgulja, također duhovnik s ovlaštenjem za pridržane slučajeve.

U VALPOVU 1777. GODINE

Poštovani otac IVAN PAVLOVIĆ, upravitelj čitave valpovačke župe i predstojnik. Poštovani o. Barolomej Pelanović godišnji popovjednik, župni vjeroučitelj. Poštovani otac Matej Roidl godišnji propovjednik za njemački jezik i njemački vjeroučitelj. Časni o. Antun Pavković u okrugu Šljivoševci. Časni o. Ilija Jelić suradnik u okrugu Marjanci. Časni o. Antun Lukić suradnik u okrugu Valpova i pomoćnik propovjednika za hrvatski jezik.

Studenti moralne teologije

Oci: Marcelin Klarić, Stanislav Sudarević, Pavao Pavić iz Bosne;
Brat Juraj Mandušić, Luka Szipka, Adalbert Hausmn, brat Marijan Rakitić.
Braća laici: Dionysius Daucher i Karl Köck sakristan i skrbnik zajednice (p.48.).

GODINE 1778.

Brat Stjepan Grgurović vratar, kojač i vrtlar; brat Klement Düinger kuhar; brat Panteleon Bivalli vrtlar; brat Gabriel Heidl kovač i podrumar.

Orgulje sa 15 registara isporučene u crkvu i složene stajale su 900 forinti. U tijeku listopada i studenog ove godine oslikani su oltari sv. Ivana Krstitelja i orgulje. To je stajalo ukupno 300 forinti (bojenje orgulja prema prethodnom su stajale 150 forinti), od čega je u znak poštovanja prema sv. Antunu i ostalim svecima koji se poštuju u ovoj crkvi, 180 forinti širokogrudno platio presvjetli gosposin grof Josip Pejačević iz Virovitice, a ostalo samostan.

Dana 3. siječnja **1778.** mnogopoštovani o. provincijalni ministar došao je s vlč.o. tajnikom i podtajnikom iz Valpova na prvu kanonsku vizitaciju. Kad je ona konačno obavljena 12. istog (I.) mjeseca, u pratnji vlč. o. gvardijana uputio se u Požegu.

NAPOMENA: I. Knjiga Zapisnika Franjevačkog samostana u prijevodu 81 stranice je pisana kako je izvršen ovaj prijepis.

Prijepis je rađen da bi se vidjelo kakve su prilike bile u i oko samostana što se i dalje nastavlja sve do 1778. godine.

Budući su franjevci bili prisutni u to vrijeme i vodili valpovačku najveću župu zbog upoznavanja prilika koje su se odrazile i na život župe i vjernika smatrao sam važnim doslovce prepisati ovaj Zapisnik, tj. Spomenicu samostana Našice jer je pisac Ivan Pavlović dijelom bio poslije župnik u Valpovu delegiran 28. kolovoza 1777. godine u kapitolu u Baji.

Iz originalnog teksta se može štošta vidjeti i kakav je bio crkveni život i prilike koje su vladale i tko je sve utjecao na život vjernika, i općenito status Katoličke crkve od 16. 17. i 18. stoljeća.

Od 99 stranice prijevoda s originala, tj. od 1780. godine donosim samo prijepis dokumenta koji se tiče župe Valpovo, sve do kraja kada su franjevci napustili Valpovo.

U VALPOVU

Velečasni otac Ivan Pavlović, pridruženi član i upravitelj župe: Poštovani otac Antun Janković suradnik ; Časni otac Ilija Jelić

TRAVANJ – 1781.

Isto tako su ove godine, dana 27. travnja na valpovačko vlastelinstvo ušli petrovci (svjetovni svećenici). Prvo se to dogodilo upravo u Miholjcu, gdje je 29 dana istog mjeseca za župnika postavljen otac Antun Škarić, a zatim redom u Valpovu, Petrijevcima i na drugim mjestima kojima su od pamtvijeka upravljali oci franjevci samostana u Našicama.

SRPANJ - 1781.

Napokon je 5. srpnja konačno za župnika petrovca i Koški postavljen gospodin prečasni Martin Karapandžić, i dodana su mu na upravu sela Harkanovci, Ivanovci i Zelčin. Koškom su do sada uvijek upravljali oci iz Našica. (p. 57.).

Dana 29 kolovoza 1781. u samostanu Presvetog Trojstva u Somboru održana je prva kapitularna skupština. Na njoj je za ovaj samostan određena slijedeća zajednica:

.... Slijedi raspored velečasnih otaca koje su funkcije primili u samostanu ....

Velečasni otac Ivan Pavlović, pridruženi član Provincije, suradnik u Martinu i Zoljanu i diskret.

Bilješka: Dakle otac Ivan Pavlović je iza rješenja službe u Valpovu bio raspoređen na pomenute funkcije u samostanu (Našica) i suradnik u župi sv. Martina (prva križarska građevina u Slavoniji – Vidi Križarski ratovi i Križari u Hrvatskoj.).
(Vidi povijest valpovačke župe : Arhiv župe Valpovo i Spomenica).

Dana 28 kolovoza 1782. održana je druga skupština u samostanu sv. Stjepana kralja Ugarske u Mohaču; na njoj su za ovaj samostan određeni slijedeći iz zajednice: ... Slijedi nabranje podjele zvanja i uloga pojedinih franjevaca. Za gvardijana je postavljen vlč. o. Franjo Josić.

Iste ove godine u mjesecu ožujku bio je u Vindoboni, tj. Beču, glava crkve i Petrov nasljednik Pio VI. , a car će znati o čemu je došao raspravljati. (f.n.23 = Papa, koji inače nije putovao iz Rima, došao je s Josipom II. razgovarati o reformama koje su zadirale u papinu nadležnost, ali nije puno postigao.).

Slijedi dalje originalni tekst:

Ali i ovaj ovdje samostan bio je ne manje obasut milosrdem presvjetlog i prečasnog poglavara Pala Esterhazija, biskupa Pečuha. Nakon što se on udostojao dana 23 rujna godine 1782. doći ovamo u našički samostan kako bi mirno proveo noć i nakon što je otac gvardijan s ostalima ustrajao / na govoru / o oduzetim prošnjama *u valpovačkom okrugu*, biskup se gvardijanu blagonaklono smilovao, kao „što se ovdje može vidjeti iz molbe i dozvole već spomenutog poglavara.

Preponizno podsjećamo presvjetlo i prečasnog njegovo gospodstvo na molbe za nas upućene u vezi s prošnjom oduzetom nam u valpovačkom okrugu, ništa manje smjerne nego ovih dana: neka se Njegovo Veličanstvo iz svoje dobronamjernosti i očinske blagosti opet nam dopustiti prošnju, baš u župama Koška, Martinci i Šljivoševci, s njihovim filijalama /p.59/. A mi, preporučeni velikoj milosti i naklonosti, dok ponizno molimo za utješan očinski odgovor, ustrajemo pobožno u ljubljenju svetog prstena.

Presvjetlog i prečasnog gospodina Pala Laszla od grofova Esterhazy de Galantha, biskupa Pečuha, preponizan i prepokoran sluga, brat Franjo Josić, gvardijan samostana u Našicama, s ostatkom zajednice.

*Milosrdan odgovor istog
poglavara na prethodno*

Dopušta se našićkim ocima da skupljaju svetu milostinju u spomenuim župama, tako da uz to uvijek vode računa i o ostaloj braći koja prose milostinju, kako ne bi došlo do opterećenja siromašnog puka.
Pal, biskup Pečuha

Prva knjiga Zapisnika franjevačkog samostana u Našicama u svojoj kronologiji sadrži događanja od 1739. – 1787. godine.

U izvadcima ovoga teksta imamo događanja koja se tuću godina kada je samostan imao ingerenciju sa upravom od pomenute 1739. Svi nam tekstovi nisu vezani za događanja u župi Valpovo nego samo neki. Iz prijepisa kronologije možemo zaključiti kakav je život valpovačke župe i vjernika bio u om vremenu iz kojeg možemo izvesti sadržaj o čemu je sve samostan vodio brigu za župu Valpovo i koji su franjevci bili raspoređeni u valpovačku župu.

Ako se uzmu podaci iz Matičnih knjiga svih vrsta možemo s lakoćom povezati koji su svećenici bili i što su sve radili u u valpovačkoj župi.

Od citiranih godina koje ima ovaj pijepis iscrpno je vidljivo da kada franjevci napuštaju valpovačku župu kronologija više ne bilježi nadležnost franjevac nego se podaci gube, budući prvi dijecezanski župnik Ignacije Piškur nije petnaest godina vodio knjige niti je pisao kronologiju župe iako je bio više rangiran svećenik (vicearhiđakon).

Posljednja godina našićke kronologije donosi slijedeći tekst:

Lipanj : .... 1787.

13. Blagdan sv. Antuna Padovanskog; propovjedi u predvečerje blagdana ove su godine po prvi puta izostavljene jer novi red bogoslužja zabranjuje sazivanje naroda svečanim zvonjenjem u radne dane. Na sam blagdan propovijed je održao mnogopoštovani gospodin Ignacije Piškur, župnik valpovački, a svečanu je misu pjevao mnaogopoštovani Antun Domačinović, župnik u Petrijevcima i novo postavljeni vicearhođakon valpovačkog okruga.

29. Na blagdan sv. Petra i Pavla ovdje nije bilo propovjedi zato što narod prema običaju ide u Košku.

.....

Među ostalim događajim kronika spominje Valpovo još u toj 1787. godini u knjizi prijevoda na 219. stranici slijedeće:

Kroz ovaj mjesec (lipanj) povremeno su padale dosta obilne kiše, nerjetko pomješane s ledom. One su u župama Šljivoševci, Martinci, Valpovo, Koška te u brojnim drugim mjesima, na primjer čak u Požeškoj dolini, nanijele veliku štetu plodovima. U brojnim većim gradovima ove zemlje došlo je do vrlo velike nestašice hrane i oskudice. U Zagrebu se jedan vagan pšenice prodavao za 5 forinti i 15 krajcara. (1 vagan = 62,5 litara).

Gusjenice su opustošile sva stabla s plodovima: hrastove, šljive, trešnje, ostalo voće i gotovo cijelu šumu, i to u tolikoj mjeri da su stabla početkom slijedećeg mjeseca ostala kao u proljeće izbacivati zelene plodove i lišće. Prema tome, nije bilo šljiva ni ostalog voća, osim malo trešanja (p.144).

U toj godini 1787. kronika u rujnu bilježi da je počeo rat 19. rujna, „ na ovaj je dan dio Graeveneove konjaničke pukovnije odavde poslan u Banat, a dio na granicu Bosne koja se proteže uz Hrvatsku.

Nakon nekoliko dana Dunavom su u Petrovaradin i u ostale dijelove Srijemskog vojvodstva spuštteni topovi, barut, artiljerija i brojne pješajiske pukovnije, da bi se ovdje rasporedile / p. 148/.

Listopad: Crkveni događaji: 4. i 23. Sve kao i prethodnih godina, što će se vidjeti u uputama.
Samostanski događaji : Popravci crkvenog krova te izmjene oca Blaža Vukovića i na njegovo mjesto dolazi drugi iz Provincije.

Politički događaji: Nizozemci su pobjeđeni i suzbijeni od pruskih vojnika. Moskovljani su u ratu s Turcima, Englezi sa Španjolcima i Francuzima. Pojavljuju se znakovi da se Josip II. uključuje u rat. Naime, 19. Kinskyeva konjička pukovnija krenula je s Poljacima, drugi kažu s Nizozemcima, u Hrvatsku;

29. pola Reiskyve pješadijske pukovnije krenulo je u Valpovo i okolicu; zatim,

31. druga polovica iste pukovnije krenula je na isto mjesto, a odatle nakon nekoliko dana u okolicu Osijeka.

....

Zadnja je skupina 2. studenog krenula u Košku, a odatle u Valpovo i okolicu; Zatim nakon nekoliko dana oko Osijeka prema Vukovaru i Đakovu, gdje su bili raspoređeni po selima.

Istih dana vojnici četa Preysach i Deutschmeister prešli u Brod i Gradišku kroz đakovački kraj i krajinu.

Odmah iza njih slijedilo je 400 artiljeraca, a za njima je po 28, 26 ili 24 vola, ili po 16 carskih konja, vuklo goleme topove s opremom.

Zatim, redovni artiljerci spojeni su s krajiškom vojskom; a krajiški artiljerci sa strijelcima scharfschützen.

Ovoga je mjeseca ukinut samostan u Gradiški, a tri su oca ostala radi dušobrižništva; svak od njih prima po 200 forinti.

Studeni: Crkveni događaji:

Prvog i drugog dana, u našoj crkvi održano je sve kao i prethodnih godina.

Međutim, u župnoj se crkvi 2. studenog održava klanjanje Presvetomu; Tada se obično slavi više misa.

Jedanaestog je Crkveni God u obližnjem selu Martin; ondje se održavaju dvije mise ako se tako zatraži, a inače se održava jedna misa s propovjedi za narod.

25. Crkveni God je u filijali Zoljan; održava se misa s propovjedi; druga se misa održava ako se tako zatraži.

Zbog slavlja u Orahovici onamo se obično šalju dvojica svećenika iz samostana radi ispovjedanja /p. 150 /.

1787. godina (prijepis u cijelosti, što je zadnja stranica u kronologiji spomenice).

Crkveni događaji

8., 25., i 26. Sve kao i prošle godine, tj. propovjedi s pjevanom misom.

Prije osam sati u jutro održana je Jutarnja, ali bez izlaganja Presvetoga i sazivanja puka, zato što je to zabranjeno u redu bogoslužja.

24. na Božićnom bdijenju nije svečano pjevan martirologij zato što su kod kuće ostali malobrojni oci i to stari, dok su ostali već raspoređeni posvuda po župama, pa ih nije bilo kod kuće.

Ove godine je mimo običaja i navade, a još manje zbog neke obaveze, sam otac gvardijan na Božić išao u filijalu Kršince jer nije bilo koga drugoga. Tako je učinjeno ponajviše zbog velikog blata, zbog kojega nisu jadni ljudi mogli ići na drugo mjesto na misu, a i zato što je svećenik koji je bio ondje zbog mnogih bolesnika bio zauzet.

U ostalim slučajevima nije dobro da gvardijan ide, zato da ljudi ne bi tražili da dolazi i u buduće.

Dne, 31. slavljena je pjevana misa, a na kraju je za zahvalnicu otpjevan Te Deum i dan blagoslov s Presvetim.

Samostanski događaji

Svi su redovnici ovoga samostana 8. pod vodstvom oca Mihaela Zajmovića započeli s duhovnim vježbama, osim oca gvardijana i oca Antuna Zvekana, koji ih je obnovio u studenome.

.....

Slijede politički događaji koji nisu predmet za razmatranje o povijesti odnosa samostana iz Našica i župe Valpovo.

U daljnjoj kronološkoj građi je Leksikon osoba po abecednom redu.

Iza Leksikona franjevac sa biografijama slijedi Kronologija povijesnih događanja od 1699 – 1787.

Iza kronologije je popis svjetovnih i duhovnih poglavara i dužnosnika Kraljevine Ugarske, Hrvatske, Dalmacije i Slavonije:

- Banovi Hrvatske, Dalmacije i Slavonije
- Veliki Župani Virovitičke županije
- Veliki župani Požeške županije
- Zagrebački biskupi
- Bosanski biskupi (Đakovački)
- Bosansko – Srijemski biskup – Matija Franjo Krtica
- Pečujski biskupi
- Provincijali Provincije Bosne Srebrene
- Provincijali Provincije sv. Ivana Kapistrana
- Gvardijani Franjevačkog samostana sv. Antuna Padovanskog Našica (Među njima su: Stjepan iz Valpova 1745.-1748.) Stjepan iz Valpova 1749.-1750.bio je izabran dva mandata za gvardijana samostana.
- Ivan Pavlović 1755. – 1758.
- Gerard iz Valpova (rodom iz Narda) 1758. – 1760.
(Napomena: Potrebno je pronaći biografije i gdje su pokopani?.)

PEČUŠKI BISKUPI

Matyas Ignac Radanay 1687. – 1703.

Franz Wilhelm grof Nesselrode 1703. – 1732.

Anton Kasimir grof von Thurn- Valsassina 1732. – 1734.

Alvarez Cienfuegos 1735. – 1739.

Zsigmond grof Berenyi 1739. – 1748.

György Klimó 1751. – 1777.

Pal Lazlo grof Esterhazy de Galantha 1780.- 1799.

PROVINCIJALI PROVINCIJE BOSNE SREBRENE

Pavao Kačić 1694.- 1699.

Franjo iz Travnika 1699.- 1702.

Grgur Gabrić 1702.- 1705.

Marko Bulajić 1705.- 1708.

Andrija Ećimović 1708.- 1711.

Petar Pastirović 1711. – 1714.

Petar iz Lašve 1714. – 1717.

Filip Zurković 1717. – 1720.

Andrija iz Kutjeva 1720. – 1723.

Augustin iz Tuzle 1723. – 1726.

Pavao Nikolić iz Šibenika 1726. – 1727.

Šimun Tomašević 1727. – 1728. provincijalni vikar
Petar Karapandžić 1729. provincijalni vikar
Ivan Kopjarević, Stražemanac 1729. - 1732.
Antun Marković 1723. – 1735.
Luka Karagić 1735.- 1738.
Ivan iz Srijema 1738. – 1741.
Franjo Ivanović 1745. – 1748.
Petar iz Baje 1748. – 1751.
Josip Janković 1751. – 1754.
Antun Bačić 1754. – 1757.

PROVINCIJALI PROVINCIJE SV. IVANA KAPISTRANA

Filip Penić 1757. – 1760.
Maximilijan Leisner 1760. – 1763.
Josip Blagoje 1765. - 1767. provincijalni vikar
Benedikt Zebić 1767. – provincijalni vikar
Jacob Spatzierer 1767. – 1770.
Ivan Velikanović 1771. – 1774.
Ladislav Spajić 1774. – 1777.
Blaž Tadijanović 1777.- 1780.
Josip Jakošić 1780. – 1783.
Josip Pavišević 1783. – 1790.

GVARDIJANI FRANJEVAČKOG SAMOSTANA SV. ANTUNA PADOVANSKOG U NAŠICAMA

Mihael iz Nijemaca 1693. – 1696.
Antun Matić 1696. – 1699.
Antun iz Pečuha 1699. – 1700.
Antun Ilić 1700. – 1703.
Marko Bulajić 1703. – 1705.
Antun Ilić 1705. – 1708.
Blaž iz Rame 1708. – 1709.
Marko Bulajić 1709.- 1712.
Ivan iz Bijele 1714. – 1717.
Franjo iz Našica 1714. – 1717.
Marko Bulajić 1717. – 1718.
Franjo Barčalić 1721. - 1722.
Blaž iz Broda 1721. – 1722.
Franjo Barčalić 1722. – 1725.
Antun Bačić 1725. – 1727.
Blaž iz Broda 1727. – 1728.
Petar iz Morovića 1728. – 1730.
Stjepan iz Pečuha 1730. – 1731.
Jakov Matijević 1731. - 1733.
Stjepan Stanković 1733. - 1734.

PROVINCIJALI PROVINCIJE SV. IVANA KAPISTRANA

Filip Penić 1757. – 1760.
Maximilijan Leisner 1760. – 1763.

Josip Blagoje 1763. – 1764.
Jeronim Lipovčić 1765. – 1767. provincijalni vikar
Benedikt Zebić 1767. – provincijalni vikar
Jacob Spatzierer 1767. – 1770.
Ivan Velikanović 1771. - 1774.
Ladislav Spaić 1774. - 1777.
Blaž Tadijanović 1777. - 1780.
Josip Jakošić 1780. – 1783.
Josip Pavišević 1783. – 1790.

**GVARDIJANI FRANJEVAČKOG SAMOSTANA SV. ANTUNA
PADOVANSKOG U NAŠICAMA**

Mihael iz Nijemaca 1693. - 1696.
Antun Matić 1696. - 1699.
Antun iz Pećuha 1699. – 1700.
Antun Ilić 1700. – 1703.
Marko Bulajić 1703. – 1705.
Antun Ilić 1705. – 1708.
Blaž iz Rame 1708. – 1709.
Marko Bulajić 1709. – 1712.
Ivan iz Bijele 1712. – 1714.
Franjo iz Našica 1714. – 1717.
Marko Bulajić 1717. – 1718.
Franjo Barčalić 1718. - 1721.
Blaž iz Broda 1721. – 1722.
Franjo Baračalić 1722. – 1725.
Antun Bačić 1725. – 1727.
Blaž iz Broda 1727. – 1728.
Petar iz Morovića 1728. – 1730.
Stjepan iz Pećuha 1730. - 1731.
Jakov Matijević 1731. – 1733.
Stjepan Stanković 1733. – 1734.
Augustin Blažević 1734. - 1735.
Antun Bačić 1735. – 1736.
Andrija iz Seone 1736. – 1739.
Josip Mahić 1739. - 1742.
Mihael Benčević 1742. – 1745.
STJEPAN IZ VALPOVA 1745. – 1748. +?
Antun Bačić 1748. – 1749.
STJEPAN IZ VALPOVA 1749. – 1750.
Marko Orašinović 1752, - 1755.
Ivan Pavlović 1755. - 1758. +?
Gerard iz Valpova (Nard) 1758. - 1760. +?
Klemant Trgovčević 1760. – 1761.
Nikola Starčević 1761. – 1765.
Martin Hercegović 1765. - 1766.
Marijan Bilinović 1766. – 1767.
Luka Čakalić 1767. - 1768.
Kapistran Glavaš 1768. – 1769.
Juraj Martinović 1769. - 1772.
Filip Marković iz Požege 1772. - 1775.

Andrija Bilinović 1775. - 1777.
 Antun Lukačević 1777. - 1778.
 Filip Matković iz Požege 1778. - 1779.
 Hijacint Mandikić 1779. - 1780.
 Silvester Hungar 1780. - 1781.
 Franjo Josić 1781. - 1784.
 Marijan Lanosović 1784. - 1788.

TUMAČ MJERA I NOVČANIH JEDINICA

Mjera	Objašnjenje mjere	Vrijed. u međunar. sustavu mjernih jedinica
Korak	Najstarija mjera iz rimskog (passus) doba Nije ustaljena. Postoji, opći korak, narodni i mali korak itd	0,63 m 0,75 m 2. polovica 19. stolj.
lakat	Razmak od lakta do vrha srednjeg prsta. U Zgbu. od lakta do malog prsta U Banskoj Hrv. i Slavoniji je bio Bečki ili njemački lakat	0,7776 m
liga / Lega (leuca)	Talijanski naziv za duljinu = pa se koristi za talijansku milju	1854 m

MJERE ZA DULJINU

milja	U rimsko doba razmak od tisuću koraka pa se prvi puta spominje 1244. godine. Postoji: Njemačka milja, austrijska, ugarska, turska	=7400 m
orgija	Stara grčka mjera za duljinu i zapremninu. Mjera rastegnutih ruku, upotrebljavala se za duljinu ogrijevnih drva.	1,8965 m
sat	Razdaljina od hoda jednog sata. Spominje se za Caraffinove komisije iz 1698. g. Postoji sat jahanja Postoji sat jahanja, hodanja, turski sat. Tijekom 19. st. Zamjenjeno je s kilometrima u ravnici	4000 m 6000 m
vrsta	Spominje se u Rusiji u 12. st. Kod nas na dubrovač- kom području u posljed. četvrtini 19. st.toljeće.	1066,781 m

(njemačka milja = 5 vrsti)

MJERE ZA POVRŠINU

kosa falcato	Površina livde koju kosac može pokositi od izlaska do zalaska sunca. Određeno za Marije Terezije (1 kosa = 500 četvornih hvati).	1800 m kv.
motika fossor	Površina vinograda koju jedna osoba može pokopati od izlaska do zalaska sunca (1 motika = 275 četvornih hvati)	

MJERE ZA SUHE TVARI

cent centenarius	Najrasprostranjenija mjera u Monarhiji Sastojao se od 100 libri ili funti	56 kg
kabao cubulus	Mjera za žitarice, najstarija u Slavoniji po po urbaru Marije Terezije, izjednačen s požunkim mjerovom.	62,5 litara
libra libra	Manja mjera – stoti dio centa. U kontinentalnoj Hrvatskoj izjednačena s funtom.	0,56 kg
osmak octile	Mjera za masu žitarica, vina, soli ali i novca. Osmak je činio jednu osminu / 1/8 / neke mjere (vagan, cent, urna, mjerov) U Zapisniku se spominje osmak požunskog vagana.	
rukovet manipulus	Količina koju žetelac zahvati šakom i otsjeće srpom. Primjenjivala se u u Slavoniji, Srijemu i Bačkoj. U Slavoniji jedan snop čini deset rukoveti.	bez stalne vrijednosti
vagan	Istovjetan je mjerovu a koristio se kod žitarica Više vrsta: bečki, požunski, peštanski ili budimski, zagrebački, varaždinski. Marija Terezija odlučila da se koristi požunski vagan.	62,5 lit
vreća	Uobičajeno kod mase žitarica. U početku se koristila za zapremninu	bez stalne vrijednosti

MJERE ZA TEKUĆINU

četvrtinka quadrans	Označavala je ¼ neke mjere U Zapisniku je riječ o ¼ urne vina	14 litara
kotao	Isto što i kazan za količinu koma, šljiva	bez stalne

ili grožda

vrijednosti

MJERE ZA TEKUĆINU

oka occa	Stara turska mjera zadržana u Slavoniji nakon Turaka. Tijekom prilagođena bečkim i požunskim mjerama.	1,28 litre
urna (urna)	Označava posudu, vrč i vjedro za tekućinu Primjenjivana na području Banske Hrvatske Slavonije i Vojvodine sve do pol. 19 stoljeća. Urbarom Marije Terezije iz 1756. izjednačena je s požunskim <i>akovom</i> .	56 litara

NOVČANE JEDINICE

denar denarius	Potkraj 17. stoljeća ustaljuje se u Banskoj Hrvatskoj ugarski denar starog kova. Novi denar ozakonjen 1715.	
forinta	Najprije u Firenzi kao zlatni novac. Prvi puta se spominje kod nas 1315. godine.	
florenus	Od 16. st. označava srebrni novac. Postoje ugarska i rajnska forinta.	
groš	Postoje više vrsta različitih vrijednosti. U Ugarskoj za Karla I. Roberta 1342. zabranio njegovo kovanje. Ponovno uvodi Žigmund Luksenburški. Kasnije je bio manja novč. jedinica.	
imperijal imperialis	U Hrvatskoj se nazivao i talir. U početku je težio jednu uncu. U Hrvatskoj se pojavljuje 1541. , a Ugarskoj 1550. , kuje i ugarski imperijal.	
krajcar (cruciger)	Sitni mjedeni novac male vrijednosti dolazi od njemačkog Kreutzer (označen križem). U Hrvatskoj od ljudevita II. Jagelovića i Ferdinanda I. Habsburgovca.	
marijaš	Vrsta ugarskog novca s likom Majke Božje. U 17. i 18. stoljeću imao je manju vrijednost nego u 14. stoljeću.	
rubalj (rublo)	Stara ruska novčana jedinica.	
zlatnik (aureus) aureus bez atributa	Zlatni novac, dukat. Tijekom 15. i 16. stoljeća u Hrvatskim izvorima označavao je hrvatski zlatni dukat ili zlatnik.	

---

zlatnik	1					
imperijal (talir)	2	1				
rajnska forinta (gulden)	4	2	1			
marijaš	16	8	4	1		
groš	80	40	20	5	1	
krajcar	240	120	60	15	3	1
denar starog kova	320	160	80	20	4	1,33
denar novog kova	400	200	100	25	5	1,66

U Valpovu. 10. prosinca 2014. godine

Dragan Milošević

